[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

(ASSAMESE)

[BAE M/P-02]

(অসমীয়া ভাষা)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

১। তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো উত্তৰ ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত লিখিব) ঃ ২ × ৮ = ১৬

(ক) নব্যভাৰতীয় আৰ্যভাষাক প্ৰধানতঃ কেইটা আৰু কি কি শাখাত ভগাব পাৰি ?

(খ) বাণীকান্ত কাকতিয়ে অসমীয়া ভাষাৰ ইতিহাসক কেইটা আৰু কি কি ভাগত ভাগ কৰিছে ?

(গ) গদ্যত ৰচিত চৰিত সাহিত্যৰ দুটা ৰূপগত বৈশিষ্ট্য লিখক ।

(ঘ) মিছনেৰী সকলে 'য', 'ক্ষ' বৰ্ণটো কি আখৰেৰে লিখিছিল ।

(ঙ) অসমীয়া ভাষাত কি কি ভাষাগোষ্ঠীৰ উপাদান দেখা পোৱা যায় ।

(চ) তলত উল্লেখ কৰা শব্দকেইটাৰ মান্য অসমীয়া ৰূপ লিখক– চক্‌ৰা, খমলা ।

(ছ) অসমীয়া ভাষাৰ শব্দভাণ্ডাৰত থকা সংস্কৃত বা আৰ্য্যমূলীয় শব্দবোৰ কি কি ধৰণে শ্ৰেণী বিভাজন কৰিব পাৰি ?

(*জ*) তলত উল্লেখ কৰা শব্দবোৰ কোন ভাষাৰ পৰা অসমীয়ালৈ আহিছে– দাগাবাজ, কুলী, পাঠান, ৰাজী ।

২। তলৰ যি কোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো উত্তৰ ১০০ শব্দৰ ভিতৰত লিখক) ঃ $৪ \times ৫ = ২০$

(*ক*) চমুটোকা লিখক– ধ্বন্যাত্মক শব্দ

(*খ*) 'অষ্ট্ৰ–নেছীয়' ভাষাৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰক ।

(*গ*) যুদ্ধোত্তৰ যুগৰ অসমীয়া ভাষাৰ ক্ষেত্ৰলৈ অহা পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কে চমুকৈ আলোকপাত কৰক ।

(*ঘ*) প্ৰাক্ শংকৰী আৰু শংকৰীযুগৰ ভাষাৰ সাদৃশ্য বৈসাদৃশ্যসমূহ লিখি উলিয়াওক ।

(*ঙ*) কথ্য হিন্দুস্থানী ভাষা সম্পৰ্কে এটি চমু আলচ যুগুত কৰক ।

(*চ*) মধ্য ভাৰতীয় আৰ্য্য–ভাষাৰ ভাষাতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

৩। তলৰ যিকোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক(প্ৰতিটো উত্তৰ ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত লিখিব) ঃ $৮ \times ৩ = ২৪$

(*ক*) সাহিত্যিক প্ৰাকৃত বুলিলে কি বুজে ? ই কেইপ্ৰকাৰৰ আৰু কি কি ? প্ৰতিবিধৰে এটি টোকা লিখক ।

(*খ*) চৰিত সাহিত্য আৰু বুৰঞ্জী সাহিত্যৰ ভাষাৰ এটি তুলনামূলক আলোচনা প্ৰস্তুত কৰক ।

(*গ*) অসমীয়া ভাষালৈ তিব্বত বৰ্মীয় ভাষাৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক ।

(*ঘ*) অসমীয়া ভাষাৰ শব্দ–ভাণ্ডাৰলৈ আৰ্য্য–ভিন্ন ভাষাসমূহৰ বৰঙণি সম্পৰ্কে এটি নিবন্ধ লিখক ।

৪। তলৰ যিকোনো *দুটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো উত্তৰ ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত লিখিব) ঃ

১০ × ২ = ২০

(*ক*) উদ্ভৱ কালৰ অসমীয়া ভাষা সম্পৰ্কে উদাহৰণসহ বহলাই আলোচনা কৰক ।

(*খ*) নব্য ভাৰতীয় আর্য্য ভাষাৰ উমৈহতীয়া বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ এটি লিখনি প্ৰস্তুত কৰক ।

(*গ*) ভাৰতীয় আর্য্যভাষাৰ ক্ৰমবিকাশৰ স্তৰ সমূহৰ বিষয়ে ফঁহিয়াই আলোচনা কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

(ASSAMESE)

(অসমীয়া কবিতা)

[BAE M-06`]

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ চমু উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ ২ × ৮ = ১৬

(*a*) মাধৱ কন্দলীৰ 'চিত্ৰকূটৰ চিত্ৰ' কবিতাটিত বৰ্ণনা কৰা নদীখনৰ নাম কি? এই নদীখনিক কাৰ লগত তুলনা কৰা হৈছে ?

(*b*) পীতাম্বৰ কবিৰ 'চিত্ৰলেখাৰ পট নিৰ্মাণ' কবিতাটিৰ মূল কি ? পীতাম্বৰ কবিক পাঁচালী কবিৰূপে অভিহিত কৰাৰ কাৰণ কি ?

(*c*) ৰমন্যাসবাদী কবিতাৰ প্ৰকাশভংগীগত দুটি বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক।

(*d*) আধুনিক অসমীয়া কবিতা প্ৰতিষ্ঠাৰ ক্ষেত্ৰত ১৯৪৩ চনত প্ৰকাশিত নতুন 'জয়ন্তী'ৰ ভূমিকা কেনেধৰণৰ আছিল ?

(*e*) লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ কবিতাৰ প্ৰধান ধাৰাকেইটা উল্লেখ কৰক ।

(*f*) 'পৰম তৃষ্ণা' কবিতাটি নলিনীবালা দেৱীৰ কোনখন কাব্যসংকলনৰ অন্তৰ্ভুক্ত ? অসমীয়া কাব্যসাহিত্যত নলিনীবালা দেৱী কি কবিৰূপে পৰিচিত ?

(*g*) নৱকান্ত বৰুৱাৰ 'পলস' কবিতাটিত 'পলস' শব্দটো কি অর্থত ব্যৱহৃত হৈছে ?

(*h*) নীলমণি ফুকনৰ 'ব্ৰহ্মপুত্ৰত সূৰ্যাস্ত' কবিতাটি কবিৰ কোনখন কাব্যসংকলনৰ পৰা লোৱা হৈছে ? এই কবিতাটিক এটি প্ৰকৃতি বৰ্ণনাৰ কবিতা বুলিব পাৰিনে ?

2. তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ ৪ × ৫ = ২০

(*a*) পীতাম্বৰ কবিৰ 'চিত্ৰলেখাৰ পট নিৰ্মাণ' কবিতাত ত্যাগৰ আদৰ্শৰূপে চিত্ৰলেখা চৰিত্ৰটিৰ চিত্ৰাংকণ সন্দৰ্ভত বুজাই লিখক ।

(*b*) 'বীণৰ বৰাগী !
বৰাগী নহৱ,
দুখীয়া নহৱ তই ;
আনন্দৰ কণা
ৰসৰ নিজৰা
বীণতে বান্ধিছ ঐ !'
– কবিয়ে কি প্ৰসংগত এইদৰে উল্লেখ কৰিছে বুজাই লিখক ।

(*c*) নলিনীবালা দেৱীৰ 'পৰম তৃষ্ণা' কবিতাত জন্মান্তৰবাদত কবিৰ বিশ্বাস কিদৰে প্ৰকাশিত হৈছে লিখক ।

(*d*) 'পলাশৰ জুই নুমাল এতিয়া ।'– নৱকান্ত বৰুৱাৰ 'পলস' কবিতাৰ এই আৰম্ভণি বাক্যৰ তাৎপৰ্য্য ব্যাখ্যা কৰক ।

(*e*) নীলমণি ফুকনৰ 'ব্ৰহ্মপুত্ৰত সূৰ্যাস্ত' কবিতাত 'হিৰণ্ময় হৃদয়–পাত্ৰ' বুলি কবিয়ে কাৰ কথা ক'ব খুজিছে বুজাই লিখক ।

(*f*) আধুনিক অসমীয়া কবিতাত ব্যৱহৃত হোৱা স্পন্দিত গদ্যৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ এটি টোকা যুগুত কৰক ।

3. তলৰ যিকোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ
৮ × ৩ = ২৪

(*a*) মাধৱ কন্দলীৰ 'চিত্ৰকূট'ৰ চিত্ৰ' কবিতাটিত কবিয়ে অৰ্থালংকাৰৰ প্ৰয়োগৰ জৰিয়তে কিদৰে সৌন্দৰ্য সৃষ্টি কৰিছে আলোচনা কৰক ।

(*b*) পীতাম্বৰ কবিৰ 'চিত্ৰলেখাৰ পট নিৰ্মাণ' কবিতাটিত শ্ৰীকৃষ্ণৰ ৰূপ আৰু গুণৰ বৰ্ণনা কেনেদৰে দিয়া হৈছে বিচাৰ কৰক ।

(*c*) বীণ–বৰাগী' কবিতাত কবিয়ে আশাবাদৰ ধ্বনি কেনেকৈ ৰৰ্ণিত কৰিছে বুজাই লিখক আৰু এই সন্দৰ্ভত আপোনাৰ মন্তব্য আগবঢ়াওক ।

(*d*) নলিনীবালা দেৱীৰ 'পৰম তৃষ্ণা' কবিতাটিত ৰহস্যবাদৰ লক্ষণ কেনেদৰে পৰিস্ফুট হৈছে আলোচনা কৰক ।

4. তলৰ যিকোনো *দুটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ ১০ × ২ = ২০

(*a*) আধুনিক অসমীয়া কবিতাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ যুকিয়াই লৈ এটি বিশ্লেষণ আগবঢ়াওক ।

(*b*) অসমীয়া ৰমন্যাসিক কবিতাৰ পটভূমি তথা বৈশিষ্ট্যসমূহৰ বিষয়ে এটি আলোচনা যুগুত কৰক ।

(*c*) আধুনিক কবিতা হিচাপে নৱকান্ত বৰুৱাৰ 'পলস' কবিতাটিৰ এটি বিশ্লেষণ আগবঢ়াওক ।

No. of Printed Pages—4 **449 (PSM03/PSE03/PSP03)**

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

POLITICAL SCIENCE

[BPS M/P-02]

(*Public Administration*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Mention any two disadvantages of scientific management theory.
বৈজ্ঞানিক পৰিচালনা তত্ত্বৰ যিকোনো দুটা অসুবিধা উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Mention any two advantages of centralisation.
কেন্দ্ৰীকৰণৰ যিকোনো দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰক ।

(*c*) Write any two differences between government corporation and government department.
চৰকাৰী নিগম আৰু চৰকাৰী বিভাগৰ মাজৰ যি কোনো দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Write the meaning of general staff.
সাধাৰণ সহায়কাৰী গোটৰ অৰ্থ লিখক ।

(*e*) Write the meaning of decentralisation.
বিকেন্দ্ৰীকৰণৰ অৰ্থ লিখক ।

(*f*) Write briefly about the managerial view regarding the nature of public administration.
লোক প্রশাসনৰ প্রকৃতি সম্পর্কে থকা পৰিচালনামূলক দৃষ্টিভংগীৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*g*) Write two problems confronting the discipline of public administration as identified by the Honey Report on Higher Education for public service, 1967.
লোক সেৱা উচ্চশিক্ষাৰ বিষয়ে ১৯৬৭ চনৰ হনী প্রতিবেদনে আঙুলিয়াই দিয়া লোক প্রশাসনে সন্মুখীন হোৱা দুটা সমস্যাৰ বিষয়ে লিখক ।

(*h*) Write the meaning of traditional domination as put forward by Max Weber.
মেক্স ৱেবাৰে আগবঢ়োৱা পৰম্পৰাগত আধিপত্য (Traditional Domination) ৰ অর্থ লিখক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in within 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write any four features of the Weberian theory of bureaucracy the 'Ideal Type'.
ৱেবাৰৰ 'আদর্শ স্বৰূপ' আমোলাতন্ত্র তত্ত্বৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে লিখক ।

(*b*) Mention any four differences between the line and staff agencies.
কার্য্যবাহী (line) গোট আৰু সহায়ক (staff) গোটৰ মাজত থকা যিকোনো চাৰিটা পার্থক্যৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰক ।

(*c*) Write about any two goals of New Public Administration.
নতুন লোক প্রশাসনৰ যিকোনো দুটা লক্ষ্যৰ বিষয়ে লিখক ।

(*d*) Write about the first phase (Period 1) regarding the growth of public administration as a discipline.
শৈক্ষিক বিষয় হিচাপে লোক প্রশাসনৰ বিকাশৰ প্রথম পর্য্যায়ৰ বিষয়ে লিখক ।

(*e*) Write briefly about the Minnowbrook Conference, 1968.
১৯৬৮ চনৰ মিনোব্রুক সন্মিলনৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*f*) Write about the need for coordination in an organisation.
সমন্বয়ৰ প্রয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে লিখক ।

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *তিনিটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write about any two elements of the Human Relations theory. Write six criticisms levelled against the Human Relations theory.
মানৱ সম্পৰ্ক তত্ত্বৰ যি কোনো দুটা উপাদানৰ বিষয়ে লিখক । মানৱ সম্পৰ্ক তত্ত্বৰ বিপক্ষে থকা যিকোনো ছয়টা সমালোচনাৰ বিষয়ে লিখক ।

(*b*) Mention any four features of staff agencies. Explain the functions of staff agencies. $2+6 = 8$
সহায়ক গোটৰ যিকোনো চাৰিটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক । সহায়ক গোটৰ কাৰ্য্যাৱলীৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Explain the POSDCORB view regarding the scope of public administration.
লোক প্ৰশাসনৰ পৰিসৰ সম্পৰ্কে থকা POSDCORB ৰ মতামতটোৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Write about any four view points expressed in the deliberations of the Philadelphia Conference on the theory and practice of Public Administration, 1967. Present a critical evaluation of New Public Administration.
লোক প্ৰশাসনৰ তত্ত্ব আৰু ব্যৱহাৰ সম্পৰ্কে ১৯৬৭ চনৰ ফিলাডেলফিয়া সন্মিলনৰ আলোচনাত আগবঢ়োৱা যিকোনো চাৰিটা মতামতৰ বিষয়ে লিখক । নতুন লোক প্ৰশাসনৰ এটি সমালোচনামূলক মূল্যায়ন আগবঢ়াওক ।

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain the Worker's criticism and the employers' criticisms of the scientific management theory.
বৈজ্ঞানিক পৰিচালনা তত্ত্বৰ বিপক্ষে থকা শ্ৰমিক সকলৰ সমালোচনা আৰু নিয়োগকৰ্তা সকলৰ সমালোচনাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Explain the need of department. Write about the purpose principle and the professional principle of departmentalization. $6+4 = 10$

বিভাগৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক । বিভাগীকৰণৰ উদ্দেশ্যমূলক নীতি আৰু বৃত্তিমূলক নীতিৰ বিষয়ে লিখক ।

(*c*) State the meaning of span of control. Explain any four factors that determine the degree of span of control. 2+8= 10

নিয়ন্ত্ৰণৰ পৰিধিৰ অৰ্থ লিখক । নিয়ন্ত্ৰণৰ পৰিধি নিৰ্ধাৰণ কৰা যিকোনো চাৰিটা কাৰক ব্যাখ্যা কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

POLITICAL SCIENCE

[BPS M-06]

(*International Politics*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write briefly about any two features of diplomacy.
কূটনীতিৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*b*) Write briefly about the variable interest of a country as provided by Thomas W. Robinson.
থমাছ ডব্লিউ ৰবিনছনে আগবঢ়োৱা অনুসৰি ৰাষ্ট্ৰ এখনৰ পৰিবৰ্তনশীল স্বাৰ্থৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*c*) Write briefly about any two devices of maintaining balance of power.
ক্ষমতাৰ ভাৰসাম্যতা ৰক্ষাৰ দুটা কৌশলৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক ।

(*d*) Write the meaning of power.
ক্ষমতাৰ অৰ্থ লিখক ।

(*e*) State any two features of idealism.
আদৰ্শবাদৰ যিকোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখক ।

(*f*) Write about topography as an important element of national power.
ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাৰ্থৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ উপাদান হিচাপে ভূসংস্থানৰ বিষয়ে লিখক ।

(*g*) State the meaning of international politics.
আন্তৰ্জাতিক ৰাজনীতিৰ অৰ্থ লিখক ।

(*h*) Write briefly about any two principles of realism as identified by Hans J. Morgenthau.
হেনছ্ জে মৰগেনথিউৰে আগবঢ়োৱা বাস্তৱবাদৰ যিকোনো দুটা নীতিৰ বিষয়ে লিখক ।

2. Answer any *five* questions from the following (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write briefly about the distinctions between idealism and realism.
আদৰ্শবাদ আৰু বাস্তৱবাদৰ মাজত থকা পাৰ্থক্যৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*b*) Write about the diplomatic history stage of evolution of international politics.
আন্তৰ্জাতিক ৰাজনীতিৰ ক্ৰমবিকাশৰ কূটনৈতিক ইতিহাস পৰ্য্যায়ৰ বিষয়ে লিখক ।

(*c*) Explain the relevance of balance of power in the contemporary time.
সাম্প্ৰতিক সময়ত ক্ষমতাৰ ভাৰসাম্যতাৰ প্ৰাসংগিকতা ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Write briefly about four differences between traditional diplomacy and new diplomacy.
প্ৰাচীন কূটনীতি আৰু নতুন কূটনীতিৰ মাজত থকা চাৰিটা পাৰ্থক্যৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

(*e*) Explain the impact of ideology in international politics.
আন্তৰ্জাতিক ৰাজনীতিত আদৰ্শৰ প্ৰভাৱ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Write briefly about any four methods of securing national interest.
ৰাষ্ট্ৰীয় স্বাৰ্থ ৰূপায়নৰ যিকোনো চাৰিটা কৌশলৰ বিষয়ে সংক্ষেপে লিখক ।

3. Answer any *three* questions from the following (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যিকোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain the ideologies of liberalism and communism. 4+4 = 8
উদাৰতাবাদ আৰু সাম্যবাদৰ আদৰ্শৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা আগবঢ়াওক ।

(*b*) Prepare a note on the nature of international politics.
আন্তৰ্জাতিক ৰাজনীতিৰ প্ৰকৃতিৰ বিষয়ে এটি টোকা প্ৰস্তুত কৰক ।

(*c*) Write briefly about the meaning of realism. Explain any six features of realism. 2+6 = 8
বাস্তৱবাদৰ অৰ্থৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখক । বাস্তৱবাদৰ যিকোনো ছয়টা বৈশিষ্ট্য ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Discuss any four functions performed by the diplomats.
কূটনীতিবিদ সকলৰ যিকোনো চাৰিটা কাৰ্য্য আলোচনা কৰক ।

4. Answer any *two* questions from the following (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ যিকোনো *দুটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Critically discuss Morton Kaplan systems Theory.
মৰ্টন কাপলানৰ ব্যৱস্থাপক দৃষ্টিভংগীৰ সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*b*) Discuss any five limitations of national power.
ৰাষ্ট্ৰীয় ক্ষমতাৰ যিকোনো পাঁচটা সীমাবদ্ধতা আলোচনা কৰক ।

(*c*) Examine the evolution of diplomacy.
কূটনীতিৰ ক্ৰমবিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

No. of Printed Pages—3 **451 (EDM03/EDE03/EDP03)**

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

EDUCATION

[BED M/P-02]

(*Psychological Foundation of Education*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is the derivative meaning of Psychology ?
মনোবিজ্ঞানৰ বুৎপত্তিগত অৰ্থ কি ?

(*b*) What is your understanding about 'case-studies' method ?
'ঘটনা অধ্যয়ন পদ্ধতি' সম্পৰ্কে আপোনাৰ ধাৰণা কি ?

(*c*) State the important principles of development.
বিকশৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ নীতিসমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Why is late childhood period termed as 'latency' period ?
শেহতীয়া বাল্যকালছোৱাক কিয় 'গুপ্ত সময়' বুলি অভিহিত কৰা হয় ?

(*e*) What is meant by learning ?
শিকনৰ অৰ্থ কি ?

(*f*) State the definition of Intelligence as given by Wechsler.
ৱেচলাৰে প্ৰদান কৰা মতে বুদ্ধিৰ সংজ্ঞাটি উল্লেখ কৰক ।

(*g*) What are the types of personality as per Sheldon's classification ?
শ্বেলডনৰ শ্ৰেণীবিভাজন অনুসৰি, ব্যক্তিত্বৰ প্ৰকাৰসমূহ কি ?

(*h*) State three causes of forgetting.
বিস্মৃতিৰ তিনিটা কাৰণ উল্লেখ কৰা ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss briefly the scope of educational psychology.
শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ পৰিসৰৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*b*) What are the problems that occur during early childhood education ?
পূৰ্ব বাল্যকালৰ সময়ছোৱাত উদ্ভাৱন হোৱা সমস্যাসমূহ কি ?

(*c*) Explain briefly the laws of learning.
শিকনৰ নীতিসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*d*) Differentiate between group test and individual test of intelligence.
বুদ্ধিৰ দলীয় আৰু ব্যক্তিকেন্দ্ৰিক পৰীক্ষাৰ মাজত পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰক ।

(*e*) Discuss briefly the heriditary factors of personality.
ব্যক্তিত্বৰ বংশগতিমূলক কাৰক সমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*f*) What is meant by memory ? What are the marks of good memory ? 2+2
স্মৃতি বুলিলে কি বুজে ? উত্তম স্মৃতিৰ লক্ষণ সমূহ কি ?

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *তিনিটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Elaborate the application of educational psychology in teaching-learning process.
শিক্ষণ–শিকণ প্ৰক্ৰিয়াত, শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ প্ৰয়োগৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Discuss briefly the behaviouristic theories of learning.
শিকনৰ আচৰণবাদী তত্ত্বসমূহৰ বিষয়ে চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss about Freud's psycho-analytic theory of personality.
ফ্ৰয়েডৰ ব্যক্তিত্বৰ মনোবিশ্লেষণাত্মক তত্ত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*d*) What are the factors that help a person to remember easily ?
এজন ব্যক্তিক, মনত ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত সহায় কৰা উপাদান /কাৰক সমূহ কি ?

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Define educational psychology. Explain the experimental method as a method of educational psychology.
শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা দিয়ক । শিক্ষা মনোবিজ্ঞানৰ পদ্ধতি স্বৰূপে, পৰীক্ষণ পদ্ধতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) 'Adolescence is a period of strom and stress' Discuss the statement.
কৈশোৰকাল ধুমুহা আৰু পীড়নৰ কাল– এই উক্তিযাৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*c*) Define creativity. How creativity and intelligence related ? 2+6=8
সৃজনশীলতাৰ সংজ্ঞা দিয়ক । সৃজনশীলতা আৰু বুদ্ধি কিদৰে সম্বধিত ?

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

EDUCATION

[BED M-06]

(*Problems and Issues in Indian Education*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What are the educational items enlisted in the concurrent list of Indian Constitution ?
ভাৰতীয় সংবিধানৰ সমৱৰ্তী তালিকাত অন্তৰ্ভুক্ত শৈক্ষিক শিতান সমূহ কি কি ?

(*b*) What is the basic principle of the Article 45 of the Indian Constitution ?
ভাৰতীয় সংবিধানৰ ৪৫ নং অনুচ্ছেদৰ মূল নীতি সমূহ কি কি ?

(*c*) What do you understand by universalization of elementary education ?
প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ সাৰ্বজনীনকৰণ বুলিলে কি বুজে ?

(*d*) State the two main objectives of Sarva Siksha Abhiyan.
সৰ্বশিক্ষা অভিযানৰ দুটা মূল উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰক ।

(*e*) How do you define the concept of 'wastage' in Primary Education ?
প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ 'অপচয়' ক আপুনি কেনেদৰে ব্যাখ্যা কৰিব ?

(*f*) Mention any two objectives given by Secondary Education Commission for Secondary stage of Education.
মাধ্যমিক স্তৰৰ শিক্ষাৰ বাবে মাধ্যমিক শিক্ষা আয়োগে নিৰ্ধাৰণ কৰা যি কোনো দুটা শিক্ষাৰ লক্ষ্য উল্লেখ কৰক ।

(*g*) Write two needs for vocationalization of Secondary Education.
মাধ্যমিক শিক্ষা বৃত্তিমুখীকৰণৰ দুটা প্ৰয়োজনীয়তা উল্লেখ কৰক ।

(*h*) Briefly write the meaning of the term 'Women Empowerment'.
'নাৰী সবলীকৰণ' শব্দটোৰ অৰ্থ চমুকৈ লিখক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Do you think that education is essential for women empowerment ? Give justification.
মহিলা সবলীকৰণত শিক্ষা গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি ভাবেনে ? যুক্তি দাঙি ধৰক ।

(*b*) What is the present structure of secondary education system in India ?
বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষত মাধ্যমিক শিক্ষাৰ গাঁথনি কি ?

(*c*) Mention the, sources of expenses of a university.
বিশ্ববিদ্যালয় এখনৰ খৰচৰ উৎস সমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*d*) What is meant by globalization in higher education ? Write briefly.
উচ্চশিক্ষাত 'গোলকীকৰণ' বুলিলে আপুনি কি বুজে ? চমুকৈ লিখক ।

(*e*) What is meant by academic autonomy ? Explain.
শৈক্ষিক স্বায়ত্ব শাসন বুলিলে কি বুজে ? ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Define the basic concept of higher education.
উচ্চশিক্ষাৰ মৌলিক ধাৰণা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰক ।

3. Answer any *three* from the following (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যি কোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক (২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss some of the basic challenges facing by the higher education in present India from your point of views.
বৰ্তমান ভাৰতবৰ্ষই উচ্চ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সন্মুখীন হোৱা সমস্যা সমূহ আপোনাৰ দৃষ্টিভংগীৰ পৰা বহলাই আলোচনা কৰক ।

(*b*) Do you think vocationalization of education should be given more importance ? Discuss.
বৃত্তিমূখী শিক্ষাৰ ওপৰত বেছি গুৰুত্ব আৰোপ কৰাটো উচিত বুলি আপুনি ভাৱেনে ? আলোচনা কৰক ।

(*c*) How is distance learning an important means to achieve better socio-economic positions of women in a society ? Explain elaborately with example.
মুক্ত আৰু দূৰৱৰ্তী শিক্ষা সমাজত মহিলা সকলৰ সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিক মৰ্য্যাদা চিনাক্ত কৰিবৰ বাবে কেনেদৰে এক গুৰুত্বপূৰ্ণ মাধ্যম ? উদাহৰণ সহ বহলাই আলোচনা কৰক ।

(*d*) Write a detailed note on DPEP.
জিলা প্ৰাথমিক শিক্ষা আঁচনিৰ ওপৰত এটা বিতং টোকা লিখক ।

4. Answer any two from the following (each in within 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the main causes of wastage and stagnation. How can they be eliminated ? $5+5 = 10$
অপচয় আৰু অনুন্নয়নৰ মূল কাৰণ সমূহ আলোচনা কৰক । সেই কাৰণ সমূহ কিদৰে আঁতৰ কৰিব পৰা যাব ।

(*b*) Discuss the importance of secondary education as a bridge between elementary and higher education.
প্ৰাথমিক আৰু উচ্চশিক্ষাৰ মাজত সেতু বন্ধন স্তৰ ৰূপে মাধ্যমিক শিক্ষাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰক ।

(*c*) Make a critical analysis on the educational clauses enlisted in the Indian Constitution.
ভাৰতীয় সংবিধানত থকা শৈক্ষিক দফা সমূহৰ ওপৰত এক সমালোচনা মূলক বিশ্লেষণ আগবঢ়াওক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

SOCIOLOGY

[BSO M/P-02]

(*Foundations of Sociological Theories*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Name four classical sociologist.
চাৰিজন ধ্ৰুপদী সমাজতাত্ত্বিকৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Industrial revolution emerged in which country ?
কোনখন দেশত ঔদ্যোগিক বিপ্লৱৰ উদ্ভৱ হৈছিল ?

(*c*) Name four romantic conservative thinkers.
চাৰিজন ৰোমাণ্টিক সংৰক্ষণশীল চিন্তাবিদৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*d*) What should be the first task of sociology according to D. P. Mukherjee ?
ডি॰ পি॰ মুখাৰ্জীৰ মতে সমাজতত্ত্বৰ প্ৰথম পদক্ষেপ কি হ'ব লাগে ?

(*e*) What is meant by historical analysis ?
ঐতিহাসিক বিশ্লেষণ বুলিলে কি বুজায় ?

(*f*) What is meant by functionalism ?
প্রকার্য্যবাদ বুলিলে কি বুজায় ?

(*g*) What is meant by social facts ?
সামাজিক সত্যতা বুলিলে কি বুজায় ?

(*h*) What is meant by social action ?
সামাজিক ক্রিয়া বুলিলে কি বুজায় ?

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write a short notes on enlightenment.
জ্ঞানোন্মেষণৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক ।

(*b*) Write a short note on Indological perspective.
ভাৱতত্ব সম্পৰ্কীয় দৃষ্টিভঙ্গীৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক ।

(*c*) Write a short note on Comte's view on sociology.
সমাজতত্ত্বৰ বিষয়ে ক'টৰ দৰ ধাৰণাৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক ।

(*d*) State the difference between social statics and social dynamics.
সামাজিক স্থিতিশীলতা আৰু সামাজিক গতিশীলতাৰ পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*e*) Write a short note on the development of German Sociology.
জামনীত সমাজতত্ত্বৰ ক্ৰমবিকাশৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক ।

(*f*) Write a short note on the subaltern perspective.
চাবঅলটার্ন দৃষ্টিভঙ্গীৰ বিষয়ে এটি চমু টোকা লিখক ।

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যিকোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write a note on the emergence of sociology in India.
ভাৱতবৰ্ষত সমাজতত্ত্বৰ উৎপত্তিৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক ।

(*b*) Discuss the law of three stages.
মানৱ সমাজৰ ক্ৰমবিকাশৰ তিনিটা স্তৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*c*) Write a note on evolutionism.
বিৱৰ্তনবাদৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক ।

(*d*) Explain the types and characteristics of social facts.
সামাজিক সত্যতাৰ প্ৰকাৰ আৰু বৈশিষ্ট্যৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following (each in within 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write note on sociological methodology as forwarded by Max Weber.
মেক্সৱেবাৰে আগবঢ়োৱা সমাজতাত্ত্বিক পদ্ধতিৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক ।

(*b*) Explain the Marxist theory of class conflict.
কাৰ্ল মাৰ্ক্সে আগবঢ়োৱা শ্ৰেণী সংগ্ৰামৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Explain Durkheim's theory of religion.
দুৰ্খেইমৰ ধৰ্মতত্ত্বৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

SOCIOLOGY

[BSO M-06]

(*Social Change and Social Issues*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) State the meaning of Human Development.
মানৱ উন্নয়নৰ অৰ্থ দৰ্শাওক ।

(*b*) What is meant by Ryotwari settlement ?
ৰায়তৱাৰী প্ৰথা বুলিলে কি বুজায় ?

(*c*) What is meant by the term displacement ?
স্থানান্তৰকৰণ বুলিলে কি বুজায় ?

(*d*) Define the term Globalization.
গোলকীকৰণৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*e*) What is meant by Universalisation of elementary education ?
প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ সাৰ্বজনীনকৰণ মানে কি বুজায় ?

(*f*) Explain the meaning of Revolutionary Movement ?
বিদ্রোহাত্মক আন্দোলনৰ অর্থ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*g*) Who established Arya Samaj and when ?
আর্য্য সমাজ কোনে আৰু কেতিয়া প্রতিষ্ঠা কৰিছিল ?

(*h*) Explain the meaning of sustainable development.
বহনক্ষম উন্নয়নৰ অর্থ ব্যাখ্যা কৰক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Mention the drawbacks of Zamindari System.
জমিদাৰী প্রথাৰ আসোঁৱাহ সমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*b*) State the characteristics of Social Movement.
সামাজিক আন্দোলনৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ দর্শাওক ।

(*c*) Distinguish between Economic Growth and Economic Development.
অর্থনৈতিক বিকাশ আৰু অর্থনৈতিক উন্নয়নৰ মাজৰ পার্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Describe the important supporting pillars of Human Development.
মানৱ উন্নয়নৰ চাৰিটা গুৰুত্বপূর্ণ স্তম্ভৰ বিষয়ে বর্ণনা কৰক ।

(*e*) Write a short note on privatization of education in India.
ভাৰতত শিক্ষাৰ ব্যক্তিগতকৰণৰ ওপৰত এটি চমুটোকা লিখক ।

(*f*) Briefly explain the impact of science and technology on Indian Rural Economy.
ভাৰতীয় গ্রাম্য অর্থনীতিৰ বিজ্ঞান আৰু প্রযুক্তিবিদ্যাৰ প্রভাৱ চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

3. Answer any *three* from the following (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যিকোনো *তিনিটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক (২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the changes brought to Assam by the British Regime.
ব্রিটিছ শাসক সকলে অসমলৈ অনা বিভিন্ন পৰিৱৰ্তন সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the role played by various reform movements in bringing social change in India.
ভাৰতৰ সামাজিক পৰিৱৰ্তনৰ ক্ষেত্ৰত বিভিন্ন সামাজিক সংস্কাৰ আন্দোলনৰ ভূমিকা আলোচনা কৰক ।

(*c*) Critically discuss the issue of development induced displacement in India.
ভাৰতত উন্নয়ন–প্ৰভাৱী স্থানান্তৰকৰণৰ সমস্যা সম্পৰ্কে সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*d*) Discuss the factors influencing changes in the Indian agriculture in the Post Independence Period.
স্বাধীনতাৰ পিছত ভাৰতৰ কৃষিক্ষেত্ৰৰ পৰিৱৰ্তনৰ ওপৰত প্ৰভাৱ বিস্তাৰ কৰা উপাদানসমূহ ব্যাখ্যা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following (each in within 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the changes brought by the British rule to the land revenue and land ownership pattern in India.
ভাৰতত ব্ৰিটিছৰ শাসন কালত হোৱা ভূমি ৰাজহ ব্যৱস্থা আৰু মালিকীস্বত্বৰ পৰিৱৰ্তনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Critically discuss the consequences of development on ecology.
পৰিৱেশৰ ওপৰত উন্নয়নৰ পৰিণতি সম্পৰ্কে সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*c*) Discuss the changes in the Indian Education system after independence.
স্বাধীনতাৰ পিছত ভাৰতবৰ্ষৰ শিক্ষাব্যৱস্থাৰ পৰিৱৰ্তনসমূহ আলোচনা কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

ECONOMICS

[BEC M/P-02]

(*Micro Economic Theory-II*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) How can one derive average revenue from total revenue ?
মুঠ আয়ৰ পৰা গড় আয় কেনেদৰে পাব পাৰি ?

(*b*) When does an industry attain equilibrium ?
উদ্যোগ এটা কেতিয়া ভাৰসমতাত উপনীত হয় ?

(*c*) Define the term monopoly.
একচেটিয়া বজাৰ ধাৰণাটিৰ সংজ্ঞা আগবঢ়াওক ।

(*d*) Who introduced the concept monopolistic competition ?
একাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰ ধাৰণাটি কোনে প্ৰৱৰ্তন কৰিছিল ?

(*e*) Draw a figure to show equilibrium of an industry.
উদ্যোগৰ ভাৰসমতা দেখুৱাবলৈ এটি চিত্ৰ অঙ্কণ কৰক ।

(*f*) Define the term welfare economics.
কল্যাণকামী অর্থবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা আগবঢ়াওক ।

(*g*) Cite any two important examples of social monopolies.
সমাজমূলক একচেটিয়াৰ যিকোনো দুটা গুৰুত্বপূৰ্ণ উদাহৰণ উল্লেখ কৰক ।

(*h*) Mention the two conditions for a firm's equilibrium under imperfect competition.
অপূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ অধীনস্থ প্ৰতিষ্ঠান এটা ভাৰসমতাৰ উপনীত হোৱাৰ স্বৰ্ত দুটা উল্লেখ কৰক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) State the basic features of monopolistic competition.
পূৰ্ণ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ মূল বৈশিষ্ট্যবোৰ উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Discuss the concept of break-even point with the help of appropriate figure.
উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত আয়-ব্যয় সমতাৰ বিন্দু ধাৰণাটি আলোচনা কৰক ।

(*c*) Mention the conditions for the attainment of Paretian welfare.
পেৰেটৱ' কল্যাণৰ স্থিতিত উপনীত হোৱাৰ চৰ্তকেইটা উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Discuss the relevance of product differentiation under the monopolistic competition form of market.
একাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰ গাঁথনিত সামগ্ৰী পৃথকীকৰণ ধাৰণাটিৰ প্ৰাসঙ্গিকতা আলোচনা কৰক ।

(*e*) 'Price discrimination occurs when a firm charges different prices to different consumers for an identical good/service, for reasons not associated with costs.'— Discuss the statement.
'যেতিয়া এটা প্ৰতিষ্ঠানে কোনো এক সামগ্ৰী/সেৱাৰ বাবদ বেলেগ বেলেগ উপভোক্তাৰ পৰা বেলেগ বেলেগ দৰ আদায় কৰে আৰু যেতিয়া সেই ধৰণৰ দৰৰ পাৰ্থক্য সামগ্ৰীবিধৰ ব্যয়ৰ সৈতে জড়িত নহয়, তাকে দৰ বিভেদীকৰণ বোলা হয় ।'- বাক্যশাৰী আলোচনা কৰক ।

(*f*) Distinguish between pure competition and perfect competition.
বিশুদ্ধ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰ আৰু পূর্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ মাজৰ পার্থক্য আলোচনা কৰক ।

3. Answer any *three* from the following (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যি কোনো *তিনিটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক (প্রতিটো প্রায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is meant by value judgement ? Discuss the role of value judgement in welfare economics. 3+5 = 8
প্রমূল্যবোধ বুলিলে কি বুজা যায় ? কল্যাণকামী অর্থবিজ্ঞানত প্রমূল্যবোধৰ ভূমিকা আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss how a firm under perfect competition attains equilibrium with the help of appropriate figure.
পূর্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ অধীনস্থ প্রতিষ্ঠান এটাই কেনেদৰে ভাৰসমতা লাভ কৰে উপযুক্ত চিত্রৰ সহায়ত আলোচনা কৰক ।

(*c*) With the help of appropriate examples, explain the distinctions of AR and MR curves under perfect and imperfect competition ?
পূর্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰ আৰু অপূর্ণ প্রতিযোগিতামূলক বজাৰৰ গড় আয় (AR) আৰু প্রান্তিক আয় (MR) ৰেখাৰ গঠনৰ পার্থক্য উপযুক্ত উদাহৰণৰ সহায়ত ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) What is meant by monopoly power ? How can monopoly power be measured ? Discuss.
একচেটিয়া ক্ষমতা বুলিলে কি বুজা যায় ? একচেটিয়া ক্ষমতা কেনেদৰে পৰিমাপ কৰিব পাৰি ? আলোচনা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss how a firm under monopolistic competition can earn excess profit in the short-run with the help of appropriate figure. What happens to excess profit in the long-run ? 8+2 = 10

একাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ অধীনস্থ প্ৰতিষ্ঠান এটাই কেনেদৰে হ্ৰস্বকালত অতিৰিক্ত মুনাফা অৰ্জন কৰিবলৈ সক্ষম হয়, উপযুক্ত চিত্ৰৰ সহায়ত আলোচনা কৰক । দীৰ্ঘ কালত সেই অতিৰিক্ত লাভৰ কি হয় ?

(*b*) Discuss how a monopoly firm attains equilibrium during short-run and long-run.
একচেটিয়া ব্যৱসায় প্ৰতিস্থান এটাই কেনেদৰে হ্ৰস্বকাল আৰু দীৰ্ঘকালত ভাৰসমতা লাভ কৰে, আলোচনা কৰক ।

(*c*) Write short notes on the following (each within 200 words) : $5 \times 2 = 10$
চমুটোকা লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*i*) Advertising cost under monopolistic competition
একাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰৰ অধীনস্থ বিজ্ঞাপন ব্যয়

(*ii*) Oligopoly
অল্পাধিকাৰ প্ৰতিযোগিতামূলক বজাৰ

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

ECONOMICS

[BEC M-06]

(*Money, Banking and Financial Systems*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Define money.
মুদ্ৰাৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*b*) Mention the two main theories of the origin of money.
মুদ্ৰাৰ উৎপত্তিৰ দুটা প্ৰধান সূত্ৰৰ নাম লিখক ।

(*c*) What does supply of money imply ?
মুদ্ৰাৰ যোগান বুলিলে কি বুজায় ?

(*d*) Define inflation.
মুদ্ৰাস্ফীতিৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*e*) Define primary deposit.
প্ৰাথমিক আমানতৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*f*) What is credit multiplier ?
ঋণ গুণক কি ?

(*g*) State the reason for rationing of credit.
ঋণ ৰেচনিং ব্যৱহাৰ কৰাৰ কাৰণটো লিখক ।

(*h*) Distinguish between a capital market and a money market.
মূলধন বজাৰ আৰু মুদ্রা বজাৰৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কৰক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলত দিয়া যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the important criticisms of Fisher's quantity theory of money.
ফিছাৰৰ মুদ্রা তত্ত্বটোৰ সমালোচনামূলক বিশ্লেষণ কৰক ।

(*b*) Explain the causes of deflation as given by Keynes.
মুদ্রাস্ফয়ৰ কাৰণ সম্পৰ্কে কেইনছে দিয়া ব্যাখ্যাটো লিখক ।

(*c*) Make a comparative analysis between inflation and deflation.
মুদ্রাস্ফীতি আৰু মুদ্রাস্ফয়ৰ এক তুলনামূলক আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*d*) Write four items each of assets and liabilities of commercial bank.
বাণিজ্যিক বেংকৰ পাওনাপক্ষ (assets) আৰু দেনাপক্ষৰ (liabilities) চাৰিটা বিষয়বস্তু লিখক ।

(*e*) What is credit multiplier ? If the initial excess reserve is 1000 and the value of the total multiplier is 3, find the value of total derivative. 2+2 = 4
ঋণ গুণক কি ? যদি ১০০০ টকা প্রাথমিক সংৰক্ষণ আৰু ঋণ গুণক ৩ হয়, গৌণ আমানতৰ কিমান হব ?

(*f*) How does central bank promote the financial institutions in an economy ?
এখন দেশৰ অৰ্থনীতিৰ বিত্তীয় প্রতিষ্ঠান সমূহক কেন্দ্রীয় বেংকে কেনেদৰে সহায় কৰে ?

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যি কোনো *তিনিটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক (প্রতিটো প্রায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write general utility function of a commercial bank. What are the limitation of credit control? 4+4 = 8
বাণিজ্যিক বেংকৰ সাধাৰণ উপযোগিতামূলক কাৰ্য্যাৱলীৰ বিষয়ে লিখক । বাণিজ্যিক বেংকৰ ঋণ সৃষ্টিৰ সীমাবদ্ধতাসমূহ কি ?

(*b*) Critically discuss the various measures adopted by Central Bank of a country in controlling credit in the system.
দেশৰ ঋণ নিয়ন্ত্রণৰ বাবে কেন্দ্রীয় বেংকে গ্রহণ কৰা বিভিন্ন উপায়সমূহৰ এটা সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*c*) Discuss the various ways of floating a new issue.
নতুন অংশপত্রৰ বিনিয়োগ আহ্বান কৰাৰ বিভিন্ন পদ্ধতিসমূহ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Discuss the various quantative and qualitative credit controls measures of central bank.
কেন্দ্রীয় বেংকৰ পৰিমাণগত আৰু গুণবাচক ঋণ নিয়ন্ত্রণ নীতিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following questions (each in within 400 words) : 10 × 2 = 20
তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is paper money ? What are its main characteristics. 2+8 = 10
কাগজী মুদ্রা কি ? ইয়াৰ মূল বৈশিষ্ট্যসমূহ কি কি ?

(*b*) Explain the different constituents of monetary supply. State Keynes real balance equation. 6+4 = 10
এটা অৰ্থনীতিৰ মুদ্রা যোগানৰ উপাংশ বিলাক ব্যাখ্যা কৰক । কেইনছৰ প্রকৃত নগদ জমা সমীকৰণটো লিখক ।

(*c*) Discuss the role of stock market in a modern market oriented economy.
আধুনিক বজাৰকেন্দ্রিক অৰ্থনীতিত ষ্টক–বিনিময় কেন্দ্রৰ ভূমিকা আলোচনা কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

PHILOSOPHY

[BPH M/P-02]

(*Indian Philosophy-I*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is meant by nāstike ?
নাস্তিক বুলি ক'লে কি বুজা যায় ?

(*b*) What is ignorance, according to Indian Philosophy ?
ভাৰতীয় দৰ্শন মতে অজ্ঞতা মানে কি ?

(*c*) Write two characteristics of Indian Philosophy.
ভাৰতীয় দৰ্শনৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখক ।

(*d*) What is 'right views', according to Buddha ?
বৌদ্ধৰ মতে 'শুদ্ধ দৃষ্টি' মানে কি ?

(*e*) What is 'naya', according to Jaina ?
জৈনৰ মতে 'নয়' মানে কি ?

(*f*) What is pramana, according to Jaina ?
জৈন দর্শনৰ মতে 'প্রমাণ' মানে কি ?

(*g*) What is anumana ? Give an example.
অনুমান মানে কি ? এটা উদাহৰণ দিয়ক ।

(*h*) What is valid knowledge, according to Vaisesika ?
বৈশেষিকৰ মতে বৈধ জ্ঞান মানে কি ?

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Is Indian Philosophy dogmatic ? Explain in brief.
ভাৰতীয় দর্শন নির্বিচাৰবাদী নেকি ? চমুকৈ উত্তৰ দিয়ক ।

(*b*) Does Carvaka believe in the existence of God ? Briefly explain.
চার্বাকে ঈশ্বৰৰ অস্তিত্বক বিশ্বাস কৰে নে ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) What is nirvana, according to Buddha ? Briefly explain.
বৌদ্ধৰ মতে নির্বাণ মানে কি ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) What is Jaina metaphysics ? Explain in brief.
জৈন অধিবিদ্যা বুলি ক'লে কি বুজে ? চমুকৈ উত্তৰ দিয়ক ।

(*e*) What is Vyāpti ? Briefly explain.
ব্যাপ্তি মানে কি ? চমু ব্যাখ্যা আগবঢ়াওক ।

(*f*) Briefly explain the category of abhāva.
'অভাৱ' পদার্থটোৰ সম্বন্ধে চমু ব্যাখ্যা আগবঢ়াওক ।

3. Answer any *three* from the following (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যি কোনো *তিনিটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক (প্রতিটো প্রায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Explain the four-noble truths of Buddhism.
বৌদ্ধ দর্শনৰ চাৰিটা আর্যসত্যৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়াওক ।

(*b*) Explain the concept of Syādvāda.
স্যাৎবাদৰ ধাৰণাটো ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) What is generality, according to Vaisesika ? Discuss.
বৈশেষিকৰ মতে 'সামান্য' মানে কি ? আলোচনা আগবঢ়াওক ।

(*d*) Explain the fallacis of inferences.
অনুমানৰ দোষ বা হেত্বাভ্যাষৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following (each in within 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What are the common characteristics of Indian Philosophy ? Discuss.
ভাৰতীয় দৰ্শনৰ সাধাৰণ বৈশিষ্ট্য সমূহ কি কি ? আলোচনা কৰক ।

(*b*) What is naturalism in Carvaka Philosophy ? Discuss.
চাৰ্বাক দৰ্শনত থকা স্বভাববাদ মানে কি ? আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss about Cārvāka concept of soul and consciousness.
চাৰ্বাক দৰ্শনৰ আত্মা আৰু চেতনাৰ ধাৰণাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

No. of Printed Pages—3 **458 (PHM04)**

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

PHILOSOPHY

[BPH M-06]

(*Ethics*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) According to hedonism, what is the supreme end of life ?
সুখবাদৰ মতে জীৱনৰ চৰম লক্ষ্যটো কি ?

(*b*) Define metaethics ?
অধিনীতিবিদ্যাৰ সংজ্ঞা আগবঢ়াওক ।

(*c*) What is 'hysteron proteron' ?
'Hysteron Proteron' মানে কি ?

(*d*) What is teleological approach ?
পৰিণাম–সাপেক্ষ পদ্ধতি মানে কি বুজা যায় ?

(*e*) Who propounded the maxim, 'duty for duty's sake' ?
'কৰ্তব্যৰ বাবে কৰ্তব্য কৰা' এই মতবাদটো কোনে উলিয়াইছিল ?

(*f*) What is normative science ?
আদর্শনিষ্ঠ বিজ্ঞান কি ?

(*g*) Who is the author of the book Arthasāstra ?
'অর্থশাস্ত্র' নামৰ কিতাপ খনৰ লেখক কোন ?

(*h*) 'Man thinks only for himself' Who has given the statement ?
'Man thinks only for himself' এই উক্তিটো কাৰ লিখক ?

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলত দিয়া যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What is psychological hedonism ? Discuss briefly.
মনস্তাত্ত্বিক সুখবাদ কি ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) What is the reformative theory ? Discuss briefly.
সংশোধনমূলক মতবাদ কি ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Write a short note on Mill's utilitarianism.
মিলৰ উপযোগিতাবাদৰ বিষয়ে এটি চমুটোকা লিখক ।

(*d*) What is meant by Dharma ? Discuss briefly.
ধৰ্ম মানে কি ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*e*) Who makes a distinction between the autonomy and the heteronomy of the will ?
ইচ্ছাৰ স্বতন্ত্ৰতা আৰু পৰতন্ত্ৰতাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য নিৰ্ণয় কোনে কৰিছে ? চমুকৈ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*f*) Define ethics. Discuss briefly.
নীতি শাস্ত্ৰৰ সংজ্ঞা আগবঢ়াওক । চমুকৈ আলোচনা কৰক ।

3. Answer any *three* from the following (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যি কোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক (২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Is Ethics called positive science ? Explain.
নীতিশাস্ত্ৰৰ বিষয়নিষ্ঠ বিজ্ঞান কোৱা হয়নে ? ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) What is categorical imperative ? Explain.
চৰ্তহীন আদেশ মানে কি ? ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Explain the 'goal of desire' or Karma as a Purushartha.
পুৰুষাৰ্থ হিচাপে কাম বা ইচ্ছাৰ উদ্দেশ্যক ব্যাখ্যা কৰক ।

(*d*) Describe the nature of ethics.
নীতিবিদ্যাৰ প্ৰকৃতি বা স্বৰূপৰ বিষয়ে বৰ্ণনা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following (each in within 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) What do you mean by qualitative difference in pleasure ? Do you find any distinction between qualitative and quantitative difference in pleasure ? 5+5 = 10
সুখবাদত পৰিমাণগত আৰু গুণগত দিশত পাৰ্থক্য আছেনে ? আলোচনা কৰক ।

(*b*) What are the theories of punishment ? Explain the preventive theory of punishment ? Is it satisfactory ?
শাস্তি সম্পৰ্কীয় মতবাদ কেইটা কি কি ? প্ৰতিশেষমূলক মতবাদটি আলোচনা কৰক । এই মতবাদটি গ্ৰহণযোগ্য নে ?

(*c*) Explain the law of Karma. Does it imply determinism ? Give justifications.
কৰ্মবাদ বুলিলে কি বুজা যায় ব্যাখ্যা কৰক । ই নিয়তিবাদক স্বীকাৰ কৰেনে ? বিচাৰ কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

HISTORY

[BHT M/P-02]

(*History of India from Sultanate to the Mughals*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) State the duty of 'Wakil-i-Dar'.
'ৱাকিল–ই–দাৰ'ৰ কৰ্তব্য উল্লেখ কৰক ।

(*b*) State the two method of assessment of agricultural produce during the Sultanate regime.
চুলতান শাসনকালত কৃষিজাত সামগ্ৰীৰ মূল্যাঙ্কন দুটা উল্লেখ কৰক ।

(*c*) Give two factors for the downfall of the Delhi Sultanate.
দিল্লী চুলতানসকলৰ পতনৰ দুটা কাৰক লিখক ।

(*d*) Name two poets who enjoyed the patronage of Alauddin Khalji.
আলাউদ্দিন খালজীৰ পৃষ্ঠপোষকতা উপভোগ কৰা দুজন কবিৰ নাম লিখক ।

(*e*) During the Mughal period, who performed the role of bankers ?
মোগল কালত বেংকাৰসকলৰ ভূমিকা কোনে পালন কৰিছিল ?

(*f*) Define 'Jizya'.
'জিজিয়া' বুলিলে কি বুজায় ?

(*g*) Name two literary works of Abul Fazl.
আবুল ফজলৰ দুটা সাহিত্যকৰ্মৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*h*) Kavipriya title was conferred on whom ?
'কবিপ্ৰিয়া' উপাধি কাক প্ৰদান কৰা হৈছিল ?

2. Write short note on any *five* (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটাৰ* বিষয়ে চমু টোকা লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Ibadat Khana
ইবাদত খানা

(*b*) Babur
বাবৰ

(*c*) Sur Empire
সুৰ সাম্ৰাজ্য

(*d*) Reign of Humayun
হুমায়ুনৰ ৰাজত্বকাল

(*e*) Muhammad Bin Tughlaq
মুহাম্মাদ বি তুঘলক

(*f*) Army under the Delhi Sultanate
দিল্লী চুলতানীৰ অধিনত সেনাবাহিনী

3. Answer any *three* of the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ যি কোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়ক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the development of Sufism in the Sultanate Period.
চুলতানী কালত চুফীবাদৰ বিকাশৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Explain the Mughals relation with the Sikhs and its consequences.
শিখসকলৰ সৈতে মোগলৰ সম্পৰ্ক আৰু ইয়াৰ পৰিণাম ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Throw light on the cultural development under the Mughals with reference to literature.
সাহিত্যৰ সন্দৰ্ভত মোগলৰ অধীনত সাংস্কৃতিক বিকাশৰ ওপৰত আলোকপাত কৰক ।

(*d*) Discuss the contributions of the Sultans towards the development of music in India.
ভাৰতত সংগীতৰ বিকাশত চুলতান সকলৰ অৱদান সম্পৰ্কে আলোচনা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Present a critique of the land revenue system in Medieval India specially under the Mughals.
মধ্যযুগীয় ভাৰতত বিশেষকৈ মোগলৰ অধীনত ভূমি ৰাজহ ব্যৱস্থাৰ সমালোচনা উপস্থাপন কৰক ।

(*b*) Discuss the early advert of the Mughals in India.
ভাৰতত মোগলসকলৰ আগমনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss the socio-economic conditions under the Sultanate period through the literary sources.
সাহিত্যিক উৎসৰ জৰিয়তে চুলতানত কালৰ অধীনত আৰ্থ-সামাজিক অৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Present a critique of the land revenue system in Medieval India specially under the Mughals.
মধ্যযুগীয় ভাৰতত বিশেষকৈ মোগলৰ অধীনত ভূমি ৰাজহ্ ব্যৱস্থাৰ সমালোচনা উপস্থাপন কৰক ।

(*b*) Discuss the early advert of the Mughals in India.
ভাৰতত মোগলসকলৰ আগমনৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss the socio-economic conditions under the Sultanate period through the literary sources.
সাহিত্যিক উৎসৰ জৰিয়তে চুলতানত কালৰ অধীনত আৰ্থ–সামাজিক অৱস্থাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

HISTORY

[BHT M-06]

(*History of Europe* 1789-1878)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০টা শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Name the two Republican groups in the Legislative Assembly of French.
ফৰাচী বিধানসভাৰ দুটা প্ৰজাতান্ত্ৰিক দলৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*b*) Mention two causes for the downfall of constitutional Monarchy in France.
ফ্ৰান্সত সাংবিধানিক ৰাজতন্ত্ৰৰ পতনৰ দুটা কাৰণ দৰ্শাৰক ।

(*c*) Define Pan-Slavism.
পেন–শ্লেভিচিমৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*d*) Why were the French people unhappy with Guizot ?
ফ্ৰান্সৰ জনসাধাৰণ কি কাৰণে গুইজতক লৈ অসন্তুষ্ট আছিল ?

(*e*) Who founded 'Young Italy' and when ?
'ইয়ং ইটালী' কোনে গঠন কৰিছিল আৰু কেতিয়া ?

(*f*) Mention two causes of the July Revolution of 1830.
১৮৩০ চনৰ জুলাই বিপ্লৱৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰক ।

(*g*) Who was known as 'The Lady with the Lamp' and why ?
'চাকিৰ সৈতে থকা মহিলাগৰাকী' বুলি কাক জনা গৈছিল আৰু কিয় ?

(*h*) Name two dominant personalities of the Italian unification movement.
ইটালী একত্রীকৰণ আন্দোলনত প্রভুত্ব বিস্তাৰ কৰা দুজন ব্যক্তিৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

Write short notes on :

(*a*) Voltaire
ভল্টিয়েৰ

(*b*) The National Assembly of French
ফ্রান্সৰ জাতীয় সভা

(*c*) Battle of Waterloo
ৱাটাৰলুৰ যুদ্ধ

(*d*) Mazzini
মেজ্জিনি

(*e*) Charles X
চার্লচ দশম

(*f*) Crisis of the ancient Regime in France
ফ্রান্সত পুৰণি আমোলৰ সংকট

$8 \times 3 = 24$

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) :
তলৰ যিকোনো *তিনিটা* প্রশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Define Eastern Question. Discuss the historical importance of Congress of Berlin.
প্রাচ্যৰ প্রশ্নৰ সংজ্ঞা দিয়ক । বার্লিন কংগ্রেছৰ ঐতিহাসিক তাৎপর্য্য আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the causes of the February Revolution of 1848.
১৮৪৮ চনৰ ফেব্রুৱাৰী বিপ্লৱৰ কাৰণসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*c*) 'The Holy Alliance was honoured more in its breaches than in observances' Do you agree ? Give reasons.
'পৱিত্র মেত্রীৰ নিয়মাৱলীক মনাতকৈ ইয়াক বেছিকৈ ভংগ কৰা হৈছিল ।' আপুনি সম্মত নে ? কাৰণ দর্শাৱক ।

(*d*) To what extent did the Congress of Vienna help in the reconstruction of Europe. Explain.
ভিয়েনা প্রতিনিধি সম্মিলনে ইউৰোপৰ পুনৰ গঠনত কিমান দূৰ সহায় কৰিছিল ? ব্যাখ্যা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) 'The French Revolution was brought about much as by the socio-economic causes as by the prolific teachings spread by the intellectuals of French ?
'আর্থ–সামাজিক কাৰণৰ দৰেই ফ্রান্সৰ বুদ্ধিজীৱিসকলে প্রচাৰ কৰা প্রচুৰ শিক্ষাৰ দ্বাৰাও ফৰাচী বিপ্লৱ সংঘটিত হৈছিল'– আলোচনা কৰক ।

(*b*) Who was Napolean ? Evaluate his continental system. $3+7 = 10$
নেপোলিয়ন কোন আছিল ? তেওঁৰ মহাদেশীয় ব্যৱস্থাৰ মূল্যায়ন কৰক ।

(*c*) Examine the role of different leaders in the unification of Italy.
ইটালী একত্রিকৰণত বিভিন্ন নেতাসকলৰ ভূমিকা পৰীক্ষা কৰক ।

No. of Printed Pages—2 **461 (SKM03/SKE03/SKP03)**

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

SANSKRIT

[BSK M/P-02]

(*Sanskrit Vyakarana*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 8 = 16$

(*a*) 'কাৰক বিভক্তি' মানে কী বুজাই লিখক ।

(*b*) সংস্কৃত ভাষাত ধাতুবোৰক কেইটা ভাগত ভগোৱা হৈছে লিখক ।

(*c*) সমাস কেইপ্রকাৰৰ লিখক ।

(*d*) প্রত্যয়সমূহক কেইভাগত ভগাব পাৰি, লিখক ।

(*e*) ধাতুৰ ভাগবোৰৰ বিষয়ে লিখক ।

(*f*) 'মতি' শব্দৰ দ্বিতীয়াৰ তিনিওটা বচনৰ ৰূপ লিখক ।

(*g*) 'ভূ' ধাতুৰ লট্'ৰ ৰূপটো লিখক ।

(*h*) 'ল্যপ্লোপে পঞ্চমী'ৰ এটা উদাহৰণ লিখক ।

2. তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ
$4 \times 5 = 20$

(a) সুপ বিভক্তিৰ বিষয়ে লিখক ।

(b) সংস্কৃত ভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা ধাতুৰ বিষয়ে লিখক ।

(c) অপবর্গ কাক বোলে উদাহৰণেৰে বুজাই লিখক ।

(d) সমাসৰ সাধাৰণ নিয়মবোৰ লিখক ।

(e) বাচ্য কেইবিধ আৰু কি কি বুজাই লিখক ।

(f) সংখ্যাবাচক প্ৰত্যয়ৰ বিষয়ে লিখক ।

3. তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *তিনিটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ
$8 \times 3 = 24$

(a) সংস্কৃত ভাষাত ব্যৱহাৰ হোৱা সর্বনামপদসমূহৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

(b) শতৃ আৰু শানচ্ প্ৰত্যয়ৰ বিষয়ে লিখক ।

(c) ভ্বাদিগণীয় ধাতুৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

(d) তদ্ধিত প্ৰত্যয়ৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

4. তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ যিকোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ
$10 \times 2 = 20$

(a) স্ত্ৰীলিংগ শব্দৰ ৰূপসমূহৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

(b) পুংলিংগ শব্দসমূহৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

(c) কাৰক বিভক্তিৰ বিষয়ে উদাহৰণ দি লিখক ।

No. of Printed Pages—3 **462 (SKM04)**

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

SANSKRIT

[BSK M-06]

(*Gadya*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. তলত দিয়া প্রশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $2 \times 8 = 16$

(*a*) সংস্কৃত গদ্যৰ ভাগ কেইটা আৰু কি কি লিখক ।

(*b*) বাণভট্টই ৰচনা কৰা কেইখনমান গ্রন্থৰ নাম লিখক ?

(*c*) 'কুলাচল' বুলিলে কি বুজে লিখক ।

(*d*) চণ্ডাল কন্যাই কোন ৰজাক কি উপহাৰ দিছিল লিখক ।

(*e*) 'দশকুমাৰচৰিত' কাব্যখনৰ ভাগ কেইটা ? ভাগকেইটাৰ নাম লিখক ।

(*f*) অপ্সৰা সুৰতমঞ্জৰীক ৰূপৰ শিকলিত পৰিণত হ'বলৈ কোনে অভিশাপ দিছিল ? তেওঁ কিমান সময়ৰ বাবে অভিশাপৰ কবলত আছিল ?

(*g*) ৰাজবাহনক কোনে বন্দী কৰিছিল ? তেওঁৰ চৰণযুগল কিহেৰে আৱদ্ধ হৈ আছিল লিখক ।

(*h*) দণ্ডীৰ আৱির্ভাৱ কালৰ বিষয়ে অতি চমুকৈ লিখক ।

(Turn Over)

2. তলৰ যিকোনো *পাঁচটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $4 \times 5 = 20$

(a) বাণভট্টৰ কাদম্বৰী গ্ৰন্থৰ কাহিনীৰ উৎস সম্পৰ্কে লিখক ।

(b) কাদম্বৰী গ্ৰন্থখন কথা নে আখ্যায়িকা ? কাৰণ দৰ্শাই আলোচনা কৰি লিখক ।

(c) 'ভগীৰথ' ৰ বিষয়ে অতি চমুকৈ লিখক ।

(d) 'দশকুমাৰচৰিত' কাব্যত কেইজন কুমাৰৰ কাহিনী বৰ্ণনা কৰা হৈছে ? আটাইকেইজন কুমাৰৰ নাম উল্লেখ কৰি চমুকৈ বৰ্ণনা কৰি লিখক ।

(e) দণ্ডীৰ পদলালিত্যৰ বিষয়ে অতি চমুকৈ বৰ্ণনা কৰি লিখক ।

(f) তলৰ যিকোনো *এটা* অসমীয়া ভাষালৈ অনুবাদ কৰক ঃ

(i) কিং কিনিতি সহসোপসৃত্য বিবিশুৰন্তর্বেশিকাঃ
পুৰুষা দদৃশুশ্চ তদৱস্থং ৰাজকুমাৰম্ ।
তদনুভাবনিৰুদ্ধনিগ্ৰহেচ্ছাস্তু সদ্য এব তে
তমর্থং চণ্ডবর্মনে নিবেদয়াংশ্চক্রুঃ ।

Or

(ii) নাম্নৈব যো নির্ভিন্নাৰাতিহৃদয়ো বিৰচিতনৰ–
সিংহৰূপাড়ম্বৰম্, এক বিক্রমাক্রান্তসকলভূব–
নতলো বিক্রমত্রয়ায়াসিতভুবনত্রয়ং জহাসেব
বাসুদেবম্ । অতিচিৰকাললগ্নমতিক্রান্ত– কুণৃপতি–
সহস্র–সম্পর্ক–কলঙ্কমিব ক্ষালয়ন্তী যস্য
বিমলে কৃপাণ – ধাৰাজলে চিৰমুবাস ৰাজলক্ষ্মীঃ ।

3. তলৰ যিকোনো *তিনিটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $8 \times 3 = 24$

(a) বাণভট্টৰ ৰচনাৰীতিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰি লিখক ।

(*b*) কাদম্বৰীৰ পূৰ্বাৰ্দ্ধৰ কাহিনীভাগ নিজৰ ভাষাত লিখক ।

(*c*) 'শূদ্রকবর্ণনম্' নামৰ পাঠটিৰ সাৰাংশ লিখক ।

(*d*) দণ্ডীৰ বিষয়ে বহলাই লিখক ।

(*e*) 'দশকুমাৰচৰিত'ৰ দ্বিতীয় উচ্ছ্বাসৰ বিষয়ে বহলাই আলোচনা কৰি লিখক ।

4. তলৰ যিকোনো *দুটা* প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ $10 \times 2 = 20$

(*a*) ব্যাখ্যা কৰি লিখক– 'বানোচ্ছিষ্টং জগৎ সর্ব্বম্' ।

(*b*) ৰজা শূদ্রকৰ দ্বাৰা দেখা চণ্ডালকন্যাৰ বর্ণনা লিখক ।

(*c*) 'দশকুমাৰচৰিত'ৰ পাঠ্যাংশৰ বিষয়বস্তু আপুনি নিজৰ ভাষাত বহলাই লিখক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.A 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

MATHEMATICS

[BMAP -02]

(*Differential Calculus*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Find the domain and range of the function $f(x) = \dfrac{x+3}{|x+3|}$.

$f(x) = \dfrac{x+3}{|x+3|}$ ফলকৰ আদিক্ষেত্ৰ আৰু পৰিসৰ উলিয়াওক ।

(*b*) Evaluate :
মান নিৰ্ণয় কৰক ঃ

$$\lim_{x \to \infty} \frac{3x^2 + 7x + 5}{3x^2 + 2x + 7}$$

(*c*) Find the derivative of the following function with respect to x :
x –ৰ সাপেক্ষে তলত দিয়া ফলনৰ অৱকলজ উলিয়াওক ঃ

$$2e^{3x} + \tan x$$

(*d*) If $f(x) = \cos x - \sin x - e^x$, find $f'(\pi/2)$.

$f(x) = \cos x - \sin x - e^x$ হ'লে, $f'(\pi/2)$ ৰ মান নিৰ্ণয় কৰক ।

(*e*) Find $\frac{dy}{dx}$ if $y = \log y^x$.

যদি $y = \log y^x$., তেনেহ'লে $\frac{dy}{dx}$ উলিয়াওক ।

(*f*) If $y = x^n,\ n \in N$, prove that $y_n = n!$.

যদি $y = x^n,\ n \in N$, , তেনেহ'লে প্ৰমাণ কৰক $y_n = n!$

(*g*) Write down the equations of tangent and normal to the curve $y = f(x)$ at the point (x_0, y_0) on it.

$y = f(x)$ বক্ৰটোৰ (x_0, y_0) বিন্দুত স্পৰ্শক আৰু অভিলম্বৰ সমীকৰণ বোৰ লিখক ।

(*h*) If $f(x, y) = ax^2 + 2hxy + by^2$, then find f_x and f_y.

যদি $f(x, y) = ax^2 + 2hxy + by^2$ হয়, তেনেহ'লে f_x আৰু f_y নিৰ্ণয় কৰক ।

2. Answer any *five* from the following questions : $4 \times 5 = 20$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Expand by Taylor's series $f(x, y) = e^y \log(1 + x)$ in powers of x and y.

টেলৰৰ শ্ৰেণী ব্যৱহাৰ কৰি x আৰু y ৰ ঘাতত $f(x, y) = e^y \log(1 + x)$ ফলনটোৰ সম্প্ৰসাৰণ কৰক ।

(*b*) If $z = f(x + ay) + \phi(x - ay)$, prove that $\frac{\partial^2 z}{\partial y^2} = a^2 \left(\frac{\partial^2 z}{\partial x^2} \right)$.

$z = f(x + ay) + \phi(x - ay)$ হ'লে, প্ৰমাণ কৰক যে $\frac{\partial^2 z}{\partial y^2} = a^2 \left(\frac{\partial^2 z}{\partial x^2} \right)$.

(*c*) State Rolle's theorem. Verify Rolle's theorem for $f(x) = x^3 - 6x^2 + 11x - 6$, $1 \le x \le 3$.

ৰ'লৰ উপপাদ্যটোৰ উক্তি লিখক । $f(x) = x^3 - 6x^2 + 11x - 6$, $1 \le x \le 3$. অৰ বাবে ৰ'লৰ উপপাদ্য সত্যপন কৰক ।

(*d*) Find the radius of curvature of the curve $a^2 y = x^3 - a^3$ at the point (x, y).

$a^2 y = x^3 - a^3$ বক্ৰৰ (x, y) বিন্দুত বক্ৰতা ব্যসার্ধ নির্ণয় কৰক ।

(*e*) If $y = e^{a\sin^{-1}x}$, prove that $\left(1 - x^2\right) y_1^2 = a^2 y^2$.

যদি $y = e^{a\sin^{-1}x}$ হয়, তেনেহ'লে প্ৰমাণ কৰক যে $\left(1 - x^2\right) y_1^2 = a^2 y^2$.

(*f*) Evaluate :

মান নির্ণয় কৰক ঃ

$$\lim_{x \to 0} \frac{a^x - 1}{x}$$

3. Answer any *three* from the following questions : $8 \times 3 = 24$

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো *তিনিটাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) If $y = \tan^{-1} x$, prove that 4+4 = 8

(*i*) $\left(1 + x^2\right) y_2 + 2xy_1 = 0$

(*ii*) $\left(1 + x^2\right) y_{n+2} + 2(n+1)xy_{n+1} + n(n+1)y_n = 0$

যদি $y = \tan^{-1} x$ হয়, তেনে হ'লে প্ৰমাণ কৰক যে

(*i*) $\left(1 + x^2\right) y_2 + 2xy_1 = 0$

(*ii*) $\left(1 + x^2\right) y_{n+2} + 2(n+1)xy_{n+1} + n(n+1)y_n = 0$

(*b*) (*i*) If $f(x)=\begin{cases}\dfrac{x-|x|}{x}, & x\neq 0\\ 0, & x=0\end{cases}$. Examine the existence of $\lim\limits_{x\to 0} f(x)$. 4+4 = 8

যদি $f(x)=\begin{cases}\dfrac{x-|x|}{x}, & x\neq 0\\ 0, & x=0\end{cases}$, $\lim\limits_{x\to 0} f(x)$ স্থিত হয়নে নহয় পৰীক্ষা কৰক ।

(*ii*) Using definition of derivative, find $f'(2)$, if $f(x)=x^2-2x+3$.

$f(x)=x^2-2x+3$ হ'লে, অৱকলজৰ সংজ্ঞা ব্যৱহাৰ কৰি $f'(2)$ উলিয়াওক ।

(*c*) If (যদি) $y=(\log x)^x+(\sin x)^{\sin x}$, then (তেনেহ'লে) find (নিৰ্ণয় কৰক) $\dfrac{dy}{dx}$.

(*d*) (*i*) Show that $f(x)=\dfrac{x}{\sin x}$ is increasing for $0<x<\pi/2$. 4+4 = 8

দেখুওৱাক যে $0<x<\pi/2$ ৰ বাবে $f(x)=\dfrac{x}{\sin x}$ বৰ্ধমান ।

(*ii*) Show that if $x>0$; $\dfrac{x}{1+x}<\log(1+x)<x$.

যদি $x>0$, দেখুওৱাক যে $\dfrac{x}{1+x}<\log(1+x)<x$.

4. Answer any *two* from the following questions : 10 × 2 = 20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ পৰা যি কোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) State and prove Euler's theorem of Homogeneous function. If $u=\tan^{-1}\left(\dfrac{x^3+y^3}{x-y}\right)$,

then prove that $x\dfrac{\partial u}{\partial x}+y\dfrac{\partial u}{\partial y}=\sin 2u$.

অইলাৰৰ সুষম ফলন সম্পৰ্কীয় উপপাদ্যটোৰ উক্তি লিখক আৰু উপপাদ্যটো প্ৰমাণ কৰক । যদি $u = \tan^{-1}\left(\frac{x^3 + y^3}{x - y}\right)$, তেনেহ'লে প্ৰমাণ কৰক যে $x\frac{\partial u}{\partial x} + y\frac{\partial u}{\partial y} = \sin 2u$.

(*b*) State and prove Cauchy's mean value theorem.
কছিৰ মাধ্যমান উপপাদ্যটোৰ উক্তি লিখক আৰু উপপাদ্যটো প্ৰমাণ কৰক ।

(*c*) If $u = x + y$, $v = x - y$ and $x = r\cos\theta$, $y = r\sin\theta$, prove that

$$\frac{\partial(u,v)}{\partial(x,y)} \times \frac{\partial(x,y)}{\partial(r,\theta)} = \frac{\partial(u,v)}{\partial(r,\theta)}$$

যদি $u = x + y$, $v = x - y$ আৰু $x = r\cos\theta$, $y = r\sin\theta$ প্ৰমাণ কৰক

$$\frac{\partial(u,v)}{\partial(x,y)} \times \frac{\partial(x,y)}{\partial(r,\theta)} = \frac{\partial(u,v)}{\partial(r,\theta)}$$

[22 HKBD3SO-23F]

B.Com 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

COMMERCE

[BCM (S3) -09]

(*Basics of Corporate Accounting*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Define Bonus share.
বোনাচ অংশৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*b*) What is the meaning of share capital ?
অংশপত্রিকা মূলধনৰ অর্থ কি ?

(*c*) Define Buy Back of shares.
অংশ ফিৰৎ ক্রয়ৰ সংজ্ঞা দিয়ক ।

(*d*) State the components of Final Accounts.
চূড়ান্ত হিচাপৰ উপাদানসমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*e*) State two features of Debentures.
ঋণপত্রৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক ।

(*f*) What is under subscription of shares ?
অংশৰ স্বল্পক্রয় সন্মতি বা কম আবেদন সংগ্রহৰ অর্থ কি ?

(*g*) What is meant by forfeiture of shares ?
অংশ বাজেয়াপ্তকৰণ বুলিলে কি বুজা যায় ?

(*h*) What is meant by subscription of shares ?
অংশৰ আবেদন সংগ্রহ বা ক্রয় সন্মতি প্রাপ্তিৰ অর্থ কি ?

2. Answer any *five* from the following questions : $4 \times 5 = 20$
তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যি কোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) What is allotment of share ? Discuss the process for the allotment of shares of a company.
অংশৰ আবণ্টন কি ? এটা কোম্পানীৰ অংশ আবণ্টন কৰা প্রক্রিয়া আলোচনা কৰক ।

(*b*) Mention any four advantages of buy back of shares.
অংশ ফিৰৎ ক্রয়ৰ চাৰিটা সুবিধা উল্লেখ কৰক ।

(*c*) State the differences between a shareholder and debenture holders.
এজন অংশধাৰক আৰু ঋণপত্র ধাৰকৰ মাজৰ পার্থক্যসমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Discuss the legal conditions for issue of Right shares.
অধিকাৰ সাপেক্ষ অংশ বিলি কৰাৰ আইনগত চর্তসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*e*) Write short notes on : $2 \times 2 = 4$
চমু টোকা লিখক ঃ

(*i*) Over subscription of shares
অংশৰ অধিক্রয় সন্মাত্রি

(*ii*) Minimum subscription
ন্যূনতম বৰঙণি

(*f*) D Ltd forfeited 100 equity shares of Rs. 10 each issued at a discount of 10% for non-payment of the first call of Rs. 3 share and final call of Rs. 4 per share pass journal entry for the forfeiture.
D লিমিটেডে ১০% বাট্টাত বিলি কৰা ১০ টকীয়া ১০০টা অংশ প্ৰথম তলবত প্ৰতি অংশত ৩ টকা আৰু চূড়ান্ত তলবত প্ৰতি অংশত ৪ টকা নিদিয়াৰ বাবে বাজেয়াপ্ত কৰিলে অংশ বাজেয়াপ্ত কৰা জাবেদা প্ৰৱিষ্টিটো প্ৰবিষ্ট কৰক ।

3. Answer any *three* from the following questions : $8 \times 3 = 24$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো *তিনিটাৰ* উত্তৰ লিখক ঃ

(*a*) Explain the accounting treatment on forfieture of share.
অংশৰ বাজেয়াপ্তকৰণৰ হিচাপ–সম্পৰ্কীয় ব্যৱস্থাৱলী ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Write short notes on : $4 \times 2 = 8$
চমু টোকা লিখক ঃ

(*i*) Profit and Loss Appropriation Account
লাভ–লোকচান উপযোজন হিচাপ

(*ii*) Proposed Dividend
প্ৰস্তাৱিত লাভাংশ

(*c*) Write the advantages of Bonus shares.
বোনাচ অংশৰ সুবিধা সমূহ উল্লেখ কৰক ।

(*d*) Discuss the procedure of issue of debenture.
ঋণপত্ৰ বিলি কৰা প্ৰণালী সমূহ আলোচনা কৰক ।

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the legal provisions for buy back of shares.
অংশ ফিৰৎ ক্ৰয়ৰ আইনগত ব্যৱস্থাৱলী আলোচনা কৰক ।

(*b*) Write short notes on : $5 \times 2 = 10$
চমু টোকা লিখক ঃ

(*i*) Equity share
সমাংশ অংশ

(*ii*) Capital Reserve
লাভ মূলধনী পূঁজী

(*c*) The following is the trial balance of Lotus Ltd as on 31st March 2015. Prepare a trading and profit and loss Account for the year ended 31st March 2015 and a Balance sheet of the company as on that date
নিম্নলিখিত উদ্ধৃত্ত মিলন পত্রখন হৈছে 2015 চনৰ 31st মার্চত প্রস্তুত কৰা Lotus Ltd ৰ উদ্ধৃত্ত মিলন পত্র । 2015 চনৰ 31st মার্চৰ অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে ক্রয় বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উক্ত তাৰিখত কোম্পানীৰ উদ্ধৃত্ত-পত্রখন প্রস্তুত কৰক ঃ

Debit	Amt (Rs.)	Credit	Amt (Rs.)
Op. Inventory	50,000	Sales	7,00,000
Purchases	3,50,000	Discount	6,000
Wages	1,70,000	Profit & Loss A/c	12,000
Commission	9,000	Creditors	80,000
Mgt. Expenses	1,20,000	Reserve	41,000
Trade Mark	38,000	Loan from IFCI	31,000
Bonus	20,000	Share Capital	3,50,000
Debtors	31,000	(Shares of Rs. 10 each)	
Investment in Mutual Fund	50,000	Income Tax Refund	15,000
Machinery	1,50,000	Outstanding Salary	20,000
Furniture	30,000	Bad Debts Recovered	10,000
Bank	2,29,000		
Bad Debts	18,000		
	12,65,000		12,65,000

Adjustments :

(*i*) Closing Inventory (সামৰণি মাজুত পণ্য) Rs. 2,20,000

(*ii*) Provide Rs. 1,500 for the Co's contribution to the staff provident fund.
1,500 টকা staff provident fund লৈ কোম্পানীৰ বৰঙণিৰ বাবে ব্যৱস্থা কৰিব লাগে ।

(*iii*) Mgt. Exp. included Rs. 6,000 paid to the managing director as managerial remuneration.
Mgt. Exp. ৰ ভিতৰত 6,000 টকা পৰিচালকৰ পৰিশ্রমিক হিচাপে পৰিচালন সঞ্চালকক পৰিশোধ কৰা হয় ।

(*iv*) Income Tax to be provided for Rs. 10,000.
10,000 টকা আয়কৰৰ বাবে ব্যৱস্থা কৰিব লাগে ।

(*v*) Write off Rs. 2,000 from Trade Mark.
Trade Mark'ৰ পৰা 2,000 টকা অৱলোপন কৰিব লাগে ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.Com 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

COMMERCE

[BCM (S3) -10]

(*Fundamentals of Management*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Mention two characteristics of Management.
ব্যবস্থাপনাৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক ।

(*b*) State two differences between functional plan and operational plan.
প্ৰকাৰ্য্যাত্মক পৰিকল্পনা আৰু দৈনন্দিন কামৰ পৰিকল্পনাৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*c*) What is meant by Decision Tree ?
সংকল্প বৃক্ষ বুলিলে কি বুজা যায় ?

(*d*) What is principle of span of control ?
নিয়ন্ত্ৰণ প্ৰসাৰতাৰ নীতি বুলিলে কি বুজা যায় ?

(*e*) State two objectives of orientation programme.
পৰিশীলন কাৰ্য্যক্ৰমণিকাৰ দুটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰক ।

(*f*) Distinguish between Direction and Supervision.
নির্দেশকৰণ আৰু পৰিদর্শনৰ প্রভেদ দেখোৱা ।

(*g*) What is Management by Exception ?
ব্যতিক্রমৰ দ্বাৰা পৰিচালনা বুলিলে কি বুজা যায় ?

(*h*) State two advantages of Budgetary Control.
বাজেটীয় নিয়ন্ত্রণৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যি কোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the limitations of planning.
পৰিকল্পনাৰ বিভিন্ন সীমাবদ্ধতাৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the advantages and disadvantages of Matrix Organisation. 2+2 = 4
চাৰিকোণীয়া সাংগঠনিক গাঁথনিৰ সুবিধা আৰু অসুবিধাবোৰ আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss the Human Relations Role of a Supervisor.
পৰিদর্শকৰ মানবীয় সম্পর্ক বিষয়ক ভূমিকা আলোচনা কৰক ।

(*d*) Discuss four importance of controlling.
নিয়ন্ত্রণৰ চাৰিটা গুৰুত্ব আলোচনা কৰা ।

(*e*) What is levels of Management ?
ব্যবস্থাপনাৰ বিভিন্ন স্তৰ মানে কি বুজায় ?

(*f*) Write a short note on importance of Direction.
নির্দেশকৰণৰ গুৰুত্বৰ ওপৰত এটি চমু টোকা লিখক ।

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ প্রশ্নসমূহৰ যি কোনো *তিনিটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্রতিটো প্রায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the importance of organising.
সংগঠনকৰণৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the Non-Budgetary Control Techniques.
অবাজেটীয় নিয়ন্ত্রণৰ কৌশলবিলাক আলোচনা কৰক ।

(*c*) Define Planning. Discuss its features. 4+4 = 8
পৰিকল্পনাকৰণ বুলিলে কি বুজে ? পৰিকল্পনাকৰণৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*d*) Write short notes : 4+4 = 8
চমু টোকা লিখক ঃ

(*i*) Concept of Direction
নির্দেশকৰণৰ ধাৰণা

(*ii*) Types of Decisions
সিদ্ধান্তৰ প্ৰকাৰৰ

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the importance of Human Resource Planning ? Discuss the various sources of recruitment. 5+5 = 10
মানৱ সম্পদ পৰিকল্পনাৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰক । ভৰ্তিকৰণৰ বিভিন্ন উৎসসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the contributions of Henri Fayol towards development of Management Thought.
ব্যবস্থাপনা সম্পৰ্কীয় চিন্তাৰ ক্ৰমবিকাশত হেন্ৰী ফেয়লৰ বৰঙণি আলোচনা কৰক ।

(*c*) Discuss the process of Decision making.
সিদ্ধান্ত গ্ৰহণৰ প্ৰক্ৰিয়া আলোচনা কৰক ।

[22 HKBD3SO-23F]

B.Com 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

COMMERCE

[BCM (S3) -11]

(*Indian Financial System*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) State the meaning of finance.
বিত্তৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*b*) Mention two sub-markets of Indian money market.
ভাৰতীয় মুদ্ৰা বজাৰৰ দুখন উপবজাৰ উল্লেখ কৰক ।

(*c*) What is preference share ?
অগ্ৰাধিকাৰী অংশপত্ৰ মানে কি ?

(*d*) State the meaning of Forward Contracts.
পৰবৰ্ত্তী চুক্তিৰ অৰ্থ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*e*) What is Coupon Rate ?
কুপন হাৰ মানে কি ?

(*f*) Mention two features of finance.
বিত্তৰ দুটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰক ।

(*g*) Mention two advantages of investing in mutual funds.
যৌথ পুঁজিত বিনিয়োগ কৰাৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰক ।

(*h*) State the meaning of interest rate.
সুতৰ হাৰৰ অর্থ ব্যাখ্যা কৰক ।

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো *পাঁচটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ১০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Write a note on e-banking.
ই-বেংকিঙৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক ।

(*b*) Write a short note on Asset Management Company.
সম্পত্তি পৰিচালনা কোম্পানীৰ বিষয়ে এটি টোকা লিখক ।

(*c*) Discuss the role of portfolio manager in secondary market.
গৌণ বজাৰত প'ৰ্টফ'লিঅ মেনেজাৰৰ ভূমিকা আলোচনা কৰক ।

(*d*) Mention the various participants of Indian money market.
ভাৰতীয় মুদ্রা বজাৰৰ বিভিন্ন অংশগ্রহণকাৰী সকলৰ নাম উল্লেখ কৰক ।

(*e*) Mention four differences between leasing and hire purchase.
লিজিং আৰু ভাৰাক্রয়ৰ মাজৰ চাৰিটা পার্থক্য উল্লেখ কৰক ।

(*f*) Suggest four measures to improve the Indian money market.
ভাৰতীয় মুদ্রা বজাৰৰ উন্নয়নৰ বাবে চাৰিটা পৰামর্শ আগবঢ়াওক ।

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো *তিনিটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ২৫০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss about the various primary market intermediaries in India.
ভাৰতৰ প্ৰাথমিক বজাৰৰ বিভিন্ন মধ্যস্থতাকাৰী সকলৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*b*) Discuss the various types of mutual funds scheme in India.
ভাৰতত উপলব্ধ বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ যৌথ পুঁজিৰ বিষয়ে আলোচনা কৰক ।

(*c*) What is hire purchase ? Discuss the features of hire purchase. 2+6 = 8
ভাৰা ক্ৰয় মানে কি ? ভাৰা ক্ৰয়ৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*d*) Write notes on : 4+4 = 8
চমু টোকা লিখক ঃ

(*i*) Deposit Rates
আমানত হাৰ

(*ii*) Deregulated Interest Rates
অনিয়ন্ত্ৰিত সুতৰ হাৰ

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$
তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো *দুটাৰ* উত্তৰ লিখক (প্ৰতিটো প্ৰায় ৪০০ শব্দৰ ভিতৰত) ঃ

(*a*) Discuss the components of Indian Financial System.
ভাৰতীয় বিত্তীয় ব্যৱস্থাৰ উপাদানসমূহ আলোচনা কৰক ।

(*b*) Explain the various instruments traded in Indian Money Market.
ভাৰতীয় মুদ্ৰা বজাৰত লেনদেন হোৱা বিভিন্ন আহিলাসমূহ ব্যাখ্যা কৰক ।

(*c*) Explain different types of lease with their specific features.
লিজ বিত্তায়নৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ সিবিলাকৰ বিশেষ বৈশিষ্ট্যৰ সৈতে বৰ্ণনা কৰক ।

No. of Printed Pages—3 **468 (POM)**

[22 HKBD3SO-23F]

BBA 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

BBA

[BBA (S3)-10]

(*Production and Operation Management*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions : $2 \times 8 = 16$

(*a*) Define production management.

(*b*) What is computer integrated manufacturing ?

(*c*) Discuss briefly the factor rating method of plant location methodology.

(*d*) Explain job enrichment.

(*e*) Describe about Bill of Material.

(*f*) Discuss briefly about In-bound supply chain.

(*g*) State the advantages of Job Shop production.

(*h*) What is Economic Order Quantity (EOQ) ?

2. Answer any *five* from the following questions : $4 \times 5 = 20$

(*a*) Explain the major factors affecting product design decisions.

(*b*) Describe the various types of inventory.

(*c*) A company manufactures decorative table lamps procuring glass lampshades from outside source, then assembling it and then sells. It needs glass lampshades of a particular design as per the following details :
Annual demand (D) = 1000 unit
Ordering cost (S) = Rs. 5 per order
Holding cost (H) = Rs. 2 per unit per year
Lead Time (L) = 5 days
Number of working days in a year = 250 days

Calculate the :

(*i*) Economic order quantity (EOQ) of the lampshades

(*ii*) Number of orders

(*iii*) Total variable inventory cost

(*iv*) Reorder level

(*d*) Describe Material Requirements Planning (MRP).

(*e*) State the meaning of production control.

(*f*) Write in brief about Quality Assurance.

3. Answer any *three* from the following questions : $8 \times 3 = 24$

(*a*) State and explain the various types of automation.

(*b*) Describe about ABC analysis and its process.

(*c*) Explain the elements of production planning and control.

(*d*) State and explain the various causes of quality failure.

4. Answer any *two* of the following questions : $10 \times 2 = 20$

(*a*) Explain the production system with a diagram.

(*b*) Describe the process of new product development.

(*c*) Describe the factors that affect location decisions of an industry or service unit.

[22 HKBD3SO-23F]

BBA 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

BBA

[BBA S3-11]

(*Labour Laws*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$

(*a*) Define Industry.

(*b*) Define Lay off.

(*c*) Define Retrenchment.

(*d*) What is meant by works committee ?

(*e*) Write briefly about conciliation officer.

(*f*) Write the duties of the certifying surgeon.

(*g*) Write the primary objectives of Trade Unions Act, 1926.

(*h*) Who is a welfare officer ?

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$

(*a*) What are the provisions in the Indian Factories Act, 1948 for employment of young person.

(*b*) Discuss the mode of registration of Trade Union.

(*c*) Discuss the object and scope of Minimum Wages Act, 1948.

(*d*) Write a short note on 'Partial Disablement'.

(*e*) Discuss the objectives and application of The Payment of Wages Act, 1936.

(*f*) Write a short note on aspects and provisions regarding the responsibility for payment of wages under the Payment of Wages Act, 1936.

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$

(*a*) Explain the employer's liability to pay compensation to an employee.

(*b*) Discuss the fixation of minimum rates of wages and also the procedure for fixing minimum wages. 4+4 = 8

(*c*) What are the main objectives of 'The Trade Union Act, 1926'. Also state when the certificate of registration of a Trade Union may be withdrawn or cancelled. 4+4 = 8

(*d*) Explain the provisions of the Indian Factories Act, 1948 ensuring the welfare of the workers in a factory.

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$

(*a*) Explain the objectives of 'The Industrial Dispute Act, 1947'. Also mention the unfair labour practices on the part of the employers and trade unions of employers. 4+6 = 10

(*b*) Explain the different rights and liabilities of registered trade union under Trade Union Act, 1926.

(*c*) Discuss the different deductions permitted from wages under 'The Payment of Wages Act, 1936'.

[22 HKBD3SO-23F]

BCA 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

BCA

[BCA (S3)-08]

(*Object Oriented Programming Through C++*)

Full Marks : 50

Time : 2 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions : $1 \times 4 = 4$

(*a*) Define class with an example.

(*b*) State the purpose of scope resolution operator.

(*c*) What is copy constructor ?

(*d*) By default, the members of a class are ——— . (Fill up the blank)

2. Answer the following questions : $2 \times 6 = 12$

(*a*) Mention the uses of new and delete operators in C++.

(*b*) What is constructor ? Can we overload the constructor ?

(*c*) How a member function of a class is declared and defined ?

(*d*) In which inheritance, one class is derived from two or more classes ? Give an example.

(*e*) What are the methods to pass an object as function arguments ?

(*f*) Write the use of ifstream and ofstream classes.

3. Answer any *two* from the following questions : $4 \times 2 = 8$

(*a*) What is a friend function ? Discuss with an example.

(*b*) Define polymorphism. Write a C++ program to implement run time polymorphism.

(*c*) Write the application of an array. Write a C++ program to read two matrices and find the subtraction of second from first matrix.

4. Answer any *two* from the following questions : $8 \times 2 = 16$

(*a*) Describe the features of object oriented programming.

(*b*) What is structure ? How a structure is different from a union ? Discuss it with an example.

(*c*) How many file modes can be used with open () function to open a file ? Write the functions of each mode.

5. Answer any *one* from the following : $10 \times 1 = 10$

(*a*) What are the advantages of inheritance in C++ ? In how many ways, inheritance is achieved in C++ ? Explain.

(*b*) Describe various functions for input/output operation of files in C++.

[22 HKBD3SO-23F]

BCA 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

COMPUTER APPLICATION

[BCA (S3)-09]

(*Database Management System*)

Full Marks : 50

Time : 2 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions : $1 \times 4 = 4$

(*a*) Define the terms field, record and file with an example.

(*b*) What is logical data independency in DBMS ?

(*c*) Write the concept of one-to-one relationship with an example.

(*d*) Give the definition of primary key and candidate key with examples.

2. Answer the following questions : $2 \times 6 = 12$

(*a*) What is logical data independence and why is it important ?

(*b*) Define the term integrity. Specify the integrity constrains that included in a relational model.

(*c*) Write the properties of RDBMS.

(*d*) Briefly write the significance of the process normalization.

(*e*) Mention the categories of SQL statements with one example each.

(*f*) Specify the causes of Database Failure.

3. Answer any *two* from the following questions : $4 \times 2 = 8$

(*a*) Specify the syntax and purpose of use of the following SQL statements : TRUNCATE, UNION, ORDER BY, UPDATE

(*b*) Briefly write all the properties of primary key. What is an alternate key giving suitable example.

(*c*) Write the merits and demerits of DBMS.

4. Answer any *two* from the following questions : $8 \times 2 = 16$

(*a*) Specify the types of database failure. Also discuss about database backup types and tools used in DBMS.

(*b*) Define the term Entity and its types. Also explain different types of attributes of an entity, with examples.

(*c*) Explain the three-tier architecture that is used in Database.

5. Answer any *one* from the following questions : $10 \times 1 = 10$

(*a*) Draw a ER-diagram to depict the relation between entities for a 'Library Management System'.

(*b*) Define the term functional dependency. Explain different types of functional dependency available in DBMS.

No. of Printed Pages—2 **475 (OS-TH)**

[22 HKBD3SO-23F]

BCA 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

BCA

[BCA (S3)-10]

(*Operating System*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions : $2 \times 8 = 16$

(*a*) What is real time operating system ?

(*b*) Differentiate between Process and Thread.

(*c*) What is mutual exclusion ?

(*d*) What is the basic difference between preemptive and non-preemptive scheduling ?

(*e*) Define deadlock.

(*f*) What is authentication ?

(*g*) What do you understand by an interconnection network ?

(*h*) What is shared memory ?

2. Answer any *five* questions from the following : $4 \times 5 = 20$

(*a*) Differentiate between sequential and random access file.

(*b*) What do you mean by Reusable Resource and Consumable Resource ?

(*c*) What are the differences between Not Recently Used and Least Recently Used page replacement Algorithms ?

(*d*) What is interrupt ? What is the function of interrupt handlers ?

(*e*) What are security threats in operating system ? Explain briefly.

(*f*) What are static networks ? Differentiate between completely connected and mesh network.

3. Answer any *three* questions from the following : $8 \times 3 = 24$

(*a*) Explain briefly the process model with a diagram.

(*b*) Explain the disabling interrupt method to achieve mutual exclusion.

(*c*) Describe any one of the scheduling algorithms.

(*d*) What is distributed operating system ? Also discuss how it is different from network operating system ?

4. Answer any *two* questions from the following : $10 \times 2 = 20$

(*a*) Briefly explain the various types of dynamic networks. Also explain how it is different from static network ? 7+3 = 10

(*b*) Differentiate between a file and a directory. Explain the different types of file attributes in brief. 4+6 = 10

(*c*) What are the basic difference between Deadlock Detection and Deadlock Avoidance ? Explain the Banker's Algorithm for Deadlock Avoidance. 4+6 = 10

[22 HKBD3SO-23F]

BA/B.Com/BBA/BMC 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

SPOKEN ENGLISH

[ESP Eng]

(*Spoken English*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$

(*a*) (*i*) What is the meaning of the term 'tongue-tied' ?

(*ii*) Define the term 'speech event'. 1+1 = 2

(*b*) How is the language of conversation strikingly different from written language ?

(*c*) Why are 'auxiliaries' referred to as helping verbs ?

(*d*) (*i*) Give an example of the use of 'could' to express possibility.

(*ii*) Give an example of the use of 'ought to' to express giving advice. 1+1 = 2

(*e*) (*i*) How many speech sounds are there in the sound system of English ?

(*ii*) What are 'phonemes' ? 1+1 = 2

(*f*) 'Intonation and stress are important aspects of spoken language.' Explain in a few words.

(*g*) State the difference between 'formal' and 'informal' communication with an example for each. 1+1 = 2

(*h*) Define the term 'non-verbal' communication.

2. Answer any *five* from the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$

(*a*) What are the four essential aspects of written communication ? $1 \times 4 = 4$

(*b*) Write a brief telephonic conversation between a cab driver and you regarding the booking for a ride to the new cultural Museum in Guwahati.

(*c*) Write a short note on 'minimal pairs'.

(*d*) Mention any four important qualities of a good conversationalist.

(*e*) What are the four different types of question patterns used in eliciting information ? $1 \times 4 = 4$

(*f*) You have come across an advertisement on letting out of a new apartment by Dr. Phukan. Write a 'conversation' with the concerned person regarding your enquiry about the same.

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$

(*a*) Write a speech to be delivered on Independence Day at the University where the listeners will be teachers, learners, all employers and the guardians.

(*b*) You have recently attended a book fair in Guwahati city and you were impressed by the range and sale of good books. Write a report on the book fair and your experience.

(*c*) Discuss the essentials of oral communications in your own words.

(*d*) Discuss the points of difference between 'face to face' conversation and 'telephonic' conversation.

4. Answer any *two* of the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$

(*a*) Write a detailed 'conversation' that shall take place at a job interview for the post of college teacher at a prestigious college in Guwahati.

(*b*) Give a detailed description on the various types of communication.

(*c*) What are the different types of Interview ? Write in detail.

[22 HKBD3SO-23F]

BA 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

ENGLISH

[GEG (M/P)-02]

(*Short Stories*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer any *eight* of the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$

(*a*) What was the course of disagreement between the Banker and the Lawyer in the story- 'The Bet' ?

(*b*) Do you think Behrman was successful in creating his 'masterpiece' art ?

(*c*) Why did Gopal seek a truthful opinion from Dr. Raman ?

(*d*) What made Rosemary Fell feel jealous of Miss Smith ?

(*e*) What are known as 'Fable' and a 'Parable' ?

(*f*) What was Elizabeth Bates expecting in the evening and what did she receive in contrary ?

(*g*) Name at least four members of the 'Bloomsburg Group'.

(*h*) What was the 'piece of acting' on the part of Dr. Raman ?

(*i*) What circumstances compelled Behrman to paint a leaf ?

2. Answer any *five* of the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$

(*a*) Can we compare a short story with a novel as a literary genre ? Discuss.

(*b*) Justify the title of the story 'The Doctor's Word'.

(*c*) In the story 'The Last Leaf'- What was the masterpiece of Behrman and Why ?

(*d*) What was the question asked by Gopal and why it led to a dilemma for Dr. Raman ?

(*e*) Why did Johnsy relate her life with the falling leaves of the ivy vine ?

(*f*) Why do you think helping Miss Smith was an adventure for Rosemary Fell ?

(*g*) What was the reason for which Rosemary changed her affection towards Miss Smith ?

3. Answer any *three* of the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$

(*a*) Discuss in brief the theme of unfulfilled desire in the story- 'The Last Leaf'.

(*b*) Draw a brief character sketch of Dr. Raman as Portrayed in the story- 'The Doctor's Word'.

(*c*) In a concise manner, discuss the evolution and development of short story as a literary genre.

(*d*) What was the wisdom the young lawyer finally achieved during his fifteen years of confinement ?

(*e*) Concisely analyse the symbol of 'Chrysanthemum flower' in relation to the lfe of Elizabeth Bates.

4. Answer any *two* of the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$

(*a*) Deliberate your views on short stories as a literary genre.

(*b*) Discuss the image of 'darkness' and its relevance in the story -Odour of Chrysanthemum' by D. H. Lawrence.

(*c*) Analyse the two sides of the character of Rosemary Fell as depicted in the short story- 'A Cup of Tea'.

(*d*) Discuss the character transformations of both the Banker and the Lawyer in the story- 'The Bet'.

[22 HKBD3SO-23F]

BA 3rd Semester (Old) Exam. 2022 (W)

ENGLISH

[BEG (M)-06]

(*History of English Literature*)

Full Marks : 80

Time : 3 hours

The figures in the right-hand margin indicate marks.

1. Answer the following questions (each in around 50 words) : $2 \times 8 = 16$

(*a*) Provide two examples of 'Didactic poetry' of the Medieval age.

(*b*) Give an idea of 'Metrical Romance'.

(*c*) State the significance of William Caxton.

(*d*) Who popularized the term Renaissance and why ?

(*e*) Which period in English literary history is known as the 'Restoration' ? Why is it so called ?

(*f*) State the essence of Romanticism.

(*g*) Give an idea on 'Victorian Prose Work'.

(*h*) Who were the 'War Poets' ?

2. Answer any *five* of the following questions (each in around 100 words) : $4 \times 5 = 20$

(*a*) Write a note on the ideals that characterise the Romantic age.

(*b*) Why are Bacon's essays also known as 'Dispersed meditation' ?

(*c*) Write an account of 'Heroic Tragedy'.

(*d*) Write short note on any one of the following :

(*i*) Nonfictional prose

(*ii*) Stream of consciousness

(*e*) What is known as 'Victorian compromise' and why it is so called ?

(*f*) What is a poetic drama ? Discuss with examples.

3. Answer any *three* from the following questions (each in around 250 words) : $8 \times 3 = 24$

(*a*) Discuss in detail about 'Middle English romances'.

(*b*) How did the intellectual contexts change during the Renaissance period ?

(*c*) Write a note on the important Romantic novelists and their major works.

(*d*) Attempt a discussion on 'Modern Fiction' with special reference to narrative style, techniques and characterization.

4. Answer any *two* from the following questions (each in around 400 words) : $10 \times 2 = 20$

(*a*) Trace the growth and development of Restoration drama.

(*b*) Trace the development of literary criticism in the modern period.

(*c*) Provide an idea of Victorian novels with particular reference to its major exponents and their works.